

Mlaš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagpostamt Klagenfurt 2.

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt.

LETO XV. / STEVILKA 28

CELOVEC DNE 15. JULIJA 1965

CENA 2.— ŠILINGA

Življenjski prostor avstrijskim manjšinam

Iz slavnostnega govora predsednika Koroške dijaške zveze Karla Smolleta na nedeljski akademiji v Celovcu.

„Leto 1918 je bilo za Avstrijo tezak začetek. Od močne zgradbe obdonske države je ostalo telo, ki je bilo oropano svojih živih udov. Kaj čuda, če je ta neostali del dvomil sam vase. Ime, ki je prej pomenilo teritorialno, narodnostno in politično širino, je komaj odgovarjalo temu ostanku. Poskusili so z Deutschösterreich. Krizi ideje pa se je pridružila obča gospodarska kriza. Tla so bila pripravljena za fašizem in nacionalizem. O miru in o Avstriji so govorili potih, o borbi in o avtoritarni vladi se je vpilo. Brez boja so leta 1938 zasedle Hitlerjeve čete subversivno oslabilno državo. Mrzla in lačna zima je pričela vrgredi 1938, 1. 1939 pa 2. svetovna vojna. Mrtvi s fronte in iz kacetov naj počivajo v miru!

Temelji za novo državo so bili položeni 27. aprila 1945 s proklamacijo nove avstrijske vlade. Pod grozečim razbitjem Evrope na Jalti, pod sencami časa, ko je vladala hladna vojna, pod bremeni zasedbe je gradilo avstrijsko ljudstvo neumorno svojo svobodo in svojo bodočnost. Ni se zgodil avstrijski čudež, obstoji samo trdo in skupno delo skozi dve desetletji. Pravi dan svobode pa smo pričakovali težko, skozi 10 dolgih let. 15. maja 1955 je bil podpisan dokument „dotikajoč se vzpostavitve demokratične in neodvisne Avstrije“.

26. oktobra 1955 je postala trajajoča nevtralizacija ustavni zakon; njenega smisla ne vidi naš zvezni kancler v zunanje-politični abstinenca, ampak v ohranjanju neodvisnosti. Avstrija ne zastopa politike ozkega izolacionizma ali sterilne nevtralnosti, izbrala si je pot prilagajoče se humane nevtralnosti. Ves svet občuduje avstrijsko delo v UNO, ceni in upošteva avstrijsko pomoč državam v razvoju. Srednja Evropa je postala prostor brez političnih napetosti.

Danes, 20 let po vojni, že moremo govoriti o sadovih zunanje politike. Vzhodna politika je nov fenomen. Poudarja se geografska lega Avstrije in se s tem opozarja na avstrijsko nalogo vzhodno-zahodnega posredovanja. Misli na združeno Evropo dajejo zvezam z vzhodom in jugovzhodom novo vsebino. Naš zvezni kancler je formuliral pred evropskim svetom v Straßburgu: „In prav to je, gospe in gospodje, kar politični arhitekti evropske konstrukcije ne smejo prezreti: tudi vzhodna Evropa je Evropa.“ To so jasne besede. V Evropo ne gre cesta enosmernica, ampak mnogo poti vodi v Evropo. Tudi Avstrija je morala najti svojo pot.

Mi, v Avstriji živeče narodne skupine, smo se srečali, da izrečemo jasno besedo, da smo za Avstrijo. Vemo, da se mora izkazati zrelo za novo Evropo, za to enoto v raznolikosti, kjer ima vsak narod svoj prostor. Najbolj dokaže Avstrija svojo zrelost s širokogrudno manjšinsko politiko v smislu celovškega govora gospoda zveznega kanclerja. Našo posebno nalogo za Avstrijo smo spoznali v ohranjanju naroda. Mi, mladina avstrijskih narodnih skupin, vemo, da je priznanje k narodu več kot samo ohranjanje tradicionalnega. Mi, narodne skupine, gradimo novo Evropo. Mi smo vezni člani med državami. To nalogo smo v stanu izvrševati samo, če smo močni, če smo v posesti vseh svojih pravic, ne samo v pravnem smislu, temveč tudi stvarno gledano. Mladina je pripravljena se z večinskim narodom razgovarjati, se medseboj oplajati, nismo pa pripravljene dati svojo narodnost.

Če je rekel zvezni kancler: „Kdor ljubi

Mladina avstrijskih manjšin v Celovcu

Tudi mladina avstrijskih manjšin je, kot mnoge druge skupnosti proslavila jubileja, ki jih letos obhaja vsa Avstrija: 20 let druge republike Avstrije in 10 let podpisa državne pogodbe. Tega srečanja so se udeležili Čehi, Hrvati in Slovenci. Srečanje je pripravila Koroška dijaška zveza.

Začetek je bil pravzaprav že pri kresu na Šentjanskih Rutah. Slavnostna akademija pa je bila v nedeljo, dne 11. julija 1965, ob pol treh popoldne v veliki dvorani Doma glasbe, kjer so vsi mladinci pokazali pester spored. Najprej je zadonela pozdravna pesem zbora Koroške dijaške zveze.

Hrvatski tamburaši iz Gradišanske igrajo na akademiji avstrijskih narodnih manjšin.

Foto: Trenkwalder

Nato je predsednik Karel Smolle pozdravil častne goste in prijatelje: kot zastopnika ministra za prosveto sekcijkega šefa dr. Frčka, zastopnika deželnega glavarja g. Pogačnika. Nadalje vse zastopnike manjšin, ki so bili tudi voditelji skupin. Čehi so zastopali Georg Malaček, Georg Ryba in Ferdinand Štefek. Hrvate so zastopali predsednik Hrvatskega kulturnega društva na Gradiščanskem dr. Linzer in konzulent društva preč. g. dekan Stefan Horvath, ravnatelj Alfons Kornfeind, predsednik in podpredsednik Hrvatskega kulturnega društva na Dunaju Martin Prikosovič in Demeter Kaval, predsednik hrvatskega akademskega kluba na Dunaju Franjo Mersič. Vabilu so se odzvali tudi zastopniki slovenskih koroških organizacij na čelu predsednik Narodnega sveta prof. dr. Valentin Inzko,

Koroško, jo mora ljubiti kot celoto“, mislim jaz: Kdor ljubi Avstrijo, jo mora ljubiti kot celoto. Avstrija bi se praznila, če bi zgubila kako narodno skupino. Izključitev vseh socialnih, gospodarskih, političnih in psiholoških sredstev, ki merijo na iztrebitev manjšine, mora biti najvišji zakon države. Narodna skupina, ki se čuti v Avstriji doma, ne bo postala nikoli iredenta.

Avstrijsko evropsko poslanstvo obstoji v ohranjanju miru in svobode v srednji Evropi. Obstoji v ohranitvi neodvisnosti te Avstrije, ki so ji narodi in narodne skupine v srce vtisnile neizbrisna znamenja. Avstrijski duh živi iz svoje raznolike vsebine.

Mladina avstrijskih manjšin obljublja, da je pripravljena — ojačena po širokogrudni manjšinski politiki — še nadalje delati za blagor Avstrije, jo s svojim delom soohranjevati, jo ohraniti tudi kot domovino čeških, madžarskih, hrvaških in slovenskih Avstrijcev.“

ter ravnatelj slovenske gimnazije dvorni svetnik prof. dr. Joško Tischler.

Dvojni selski kvintet pod vodstvom Erika Užnika je zapel nato tri pesmi. Sledil je slavnostni govor, ki ga je imel predsednik Koroške dijaške zveze Karel Smolle.

Na kratko je opisal nastanek in zgodovino prve republike, omenil idejno zastrupljanje tedanjega časa, ki je pripravilo pot nacizmu. Porod druge republike je bil še težavnejši. Šele po desetih letih je prišla prava svoboda s podpisom avstrijske državne pogodbe. Proglas nevtralnosti je bil prav tako nov mejnik v avstrijski zgodovini.

izvrševati samo, če je manjšina močna, če je v posesti vseh svojih pravic. Zaključil je, da je mladina pripravljena delati in ostati zvesta narodu in domovini. (Celoten govor prinašamo na uvodnem mestu.)

V pisanih oblekah so se nam potem predstavili Čehi z narodnimi plesi. Pozdrave dunajskih Čehov je izrazil Ferdinand Štefek. Z narodnimi pesmimi so nas razveselili Hrvati z Gradiščanske pod vodstvom ravnatelja Jakoba Dubrovčiča. Tamburaški zbor Hrvaškega akademskega kluba na Dunaju je s tremi plesi (kolo) pokazal obvladanje inštrumenta. Vodil je zbor Robert Sučić.

Pod vodstvom Vladimira Vukoviča so člani Hrvatskega kulturnega društva na Dunaju zaplesali v pestrih narodnih nošah nekaj narodnih plesov.

Po plesu se je predstavil moški zbor Koroške dijaške zveze pod vodstvom dr. Franceta Cigana in zapel tri ponarodele Gregorčičeve pesmi, ki jih je harmoniziral prof. dr. France Cigan. Temu zboru se je pridružil še mladinski zbor in mešani zbor KDZ, ki je za zaključek prinesel izjavo zbora: Slovenska smo mladina. Predsednik Smolle Karel se je še enkrat zahvalil vsem voditeljem manjšin za sodelovanje pri slavnostni akademiji. Z državno himno je izzvenela proslava.

Prvič v zgodovini koroških Slovencev je uspelo zbrati avstrijske narodne skupine na srečanje v Celovcu, bila je kulturna in idejna izmenjava. V kratkih urah smo dobili vpogled v dejavnost manjšin. Bili smo priča živivosti narodov, moči, ki izhaja iz globoke narodne in državljanske zavesti.

Kresovanje v Št. Janžu

Ob kresu, ki so ga pripravili slovenski koroški skavti na Šentjanskih Rutah je bilo uradno otvorjeno srečanje mladine avstrijskih manjšin. Ob skrivnostni mesečni razsvetljavi smo se zbrali na določenem prostoru. Z majhno zakasnitvijo je zagorel visok kres, ki ga je obdala mladina manjšin. Visoko v nebo so švigali plameni in razsvetljevali radostno mladino okrog kresa. Predsednik Koroške dijaške zveze Karel Smolle je pozdravil vse zastopnike manjšin, ki so prišli na Rute. Selski dvojni kvintet pod vodstvom Erika Užnika pa se je s pesmijo predstavil vsem, ki so prišli. Ob tej priložnosti je spregovoril nekaj besed tudi Filip Warasch. Dejal je:

Dragi prijatelji!

Dovolite, da ob kresu, ob srečanju mladine avstrijskih manjšin spregovorim nekaj besed!

Koroška dijaška zveza je vabila vso mladino avstrijskih manjšin na srečanje v Celovcu, da bi s tem na primeren način proslavila oba velika državna praznika — 20. obletnico 2. republike in 10. obletnico podpisa državne pogodbe.

Nekdaj je bila Avstrija dežela mnogih narodov. Razrušila se je, ker ni rešila narodnostnega vprašanja. Tudi prva republika ni uredila manjšinskega vprašanja.

Šele po drugi svetovni vojni se je Avstrija polagoma zavedla, da ji manjšine niso breme, temveč obogatitev. Ne samo, da se srečajo v državi razni kulturni krogi, ampak manjšine tudi lahko tvorijo most do

matičnega naroda, ki živi v drugi državi. Pravilno so razumeli položaj nekateri sedanjí avstrijski politiki. Pomislimo samo na izjave kanclerja dr. Klause, ki je ob vsaki priložnosti potrdil, da Avstrija hoče nalogo, ki ji je po geografski legi dana, pravilno razumeti, da hoče povezovati svet med seboj. Manjšine pa naj ji bodo pri tem v korist. Nadaljevanje take politike pa bo v korist manjšin in v korist celotnega avstrijskega naroda.

Zakaj so pravzaprav manjšine obogatitev?

Navedel bi lahko več priložnih zgledov iz narave. Vrt na primer, ki je posajen z raznolikimi rastlinami in rožami je lepši in privlačnejši kot tak, kjer bi se po celem vrtu videla samo ena barva! Prav tako pa je tudi država, v kateri živi več narodov, bogatejša v vsakem oziru. Ravno s pomočjo manjšin pa je za državo dana možnost, pridobivati si prijatelje na vseh koncih in krajih. Ali to ni važno danes, ko se ustvarja združena Evropa?

Če bi prišlo do združene Evrope, jo bodo ustvarile narodnostne manjšine, kajti ravno narodnostne manjšine so preizkusni kamen evropske ideje.

In to je predvsem dolžnost nas, ki smo slovenska, češka, hrvaška ali madžarska mladina v Avstriji, da odpravimo stara sovražstva in predsodke med nami in med narodom sosedom in da z združenimi močmi začnemo graditi novo lepšo bodočnost. Nočemo pa seveda združene Evrope, v kateri

(Nadaljevanje na 5. strani)

Politični teden

Po svetu . . .

DO SEDAJ NAJHUŠJA KRIZA EWG

Iz Bruslja poročajo, da je Francija nena- doma ustavila vsako nadaljnje sodelovanje pri Evropski gospodarski skupnosti (EWG =EGS) in je dala nalog svojemu stalnemu zastopniku pri komisiji EWG Jeanu Marcu Boegnerju, da naj se vrne v Pariz. Prav tako so odpoklicali zastopnike Francije pri različnih odborih Evropske gospodarske skupnosti. S tem francoskim korakom je onemogočeno začasno vsako nadaljnje delo- vanje Evropske gospodarske skupnosti. Tu- di pogajanja Avstrije z EGS se bodo zaradi tega verjetno zavlekla.

Ostalih pet članic Evropske gospodar- ske skupnosti se sedaj trudi, da ne bi ustvarjali zmešnjave. Francija sama je v tork preklicala, da hoče izstopiti iz Evrop- ske gospodarske skupnosti, kajti ta orga- nizacija je v Franciji izredno priljubljena in francoski kmetje zaupajo vanjo.

Politični opazovalci so mnjenja, da skuša Francija z zgoraj omenjeno izjavo izsiliti zgolj neke vrste blokado nad Evropsko go- spodarsko skupnostjo, da bi potem v jeseni pri pogajanjih o finansiranju kmetijstva in še drugih odprtih vprašanj izveleka čim- večjo korist.

Jean Marc Boegner se je vrnil že v sre- do minulega tedna nazaj v Pariz, medtem ko bo ostal njegov namestnik Maurice Ul- rich še nadalje v Bruslju. Ta pa ni poobla- ščen zastopati Francijo na sejah stalnega zastopstva članic šestih, ki razpravljajo o političnih vprašanjih.

Francoska vlada je izdala uradno poro- čilo v katerem daje navodila o bodočem sodelovanju pri Evropski gospodarski skup- nosti:

- francosko zastopstvo ni sodelovalo na sejah kmetijskih ministrov, ki so bile od 12. do 14. julija, dalje Francije tudi ne bo na sestankih splošnega ministrskega sveta, ki bodo od 26. do 28. julija;

- Francije tudi ni bilo na sejah ministr- skega sveta Montanske unije 13. julija;

- udeležba francoskega finančnega mi- nistra na konferenci v Stresi 19. julija še ni gotova;

- Francija ne bo poslala nobenega urad- nika več na seje odbora stalnih poslancev Evropske gospodarske skupnosti, na kate- rih pripravljajo zborovanja ministrskih sve- tov;

- Francija tudi ne bo poslala izveden- cev na seje, ki se bavijo s pripravljalnimi deli na področju integracije (celovitosti);

- francoski opazovalec pri pogajanjih Avstrije, Tunizije, Maroka in Nigerije z Evropsko gospodarsko skupnostjo se bo vrnil v Pariz.

Iz tega sledi, da bi se mogla zavleči po- gajanja Avstrije z Evropsko gospodarsko skupnostjo, če Francija ne bi več sodelo- vala na sejah ministrskega sveta EGS. Konec julija bi morala poročati komisija EGS ministrskemu svetu o sedanjem stanju po- gajanj z Avstrijo. Ministrski svet naj bi potem podelil dodatni mandat za nadalje- vanje pogajanj. Brez Francije pa ne more dati ministrski svet Evropske gospodarske skupnosti nobenega tozadavnega navodila. Mogoče se bo položaj do septembra zbolj- šal, ko se bodo pričela nova pogajanja.

PRED NOVIMI SPREMENBAMI V SOVJETSKI ZVEZI

Posebni poročevalec amerikske agen- cije „Associated Press“ William L. Ryan, ki dobro pozna Sovjetsko zvezo, je izjavil, da se tam pripravlja zopet prevrat.

William L. Ryan je prišel do tega zaključ- ka na podlagi sledečih dejstev:

- vodstvo komunistične partije Sovjet- ske zveze je sklenilo, da tačas ne bo skli- čalo kongresa stranke, ki šteje 12 milijonov članov. Partijski kongres skličejo vsaka štiri leta in bi morali že letos spomladi ob- javiti, da ga bodo sklicali za mesec okto- ber;

- štirje visoki vladni člani in voditelji partije ne sodelujejo več že dalj časa v jav- nem življenju. Vsi štirje so imeli veliko besedo za časa Hruščeva.

Ti odsotni politiki so:

Nikolaj Podgorni, bivši vodja ukrajinske partije in eden izmed vodečih partijskih sekretarjev pod Hruščevom;

Pjotr Selest, prav tako vodja ukrajinske Partije in kandidat za prezidij pod Hruščev- om; vendar je postal član prezidija šele po njegovem padcu;

Genadi Voronov ministrski predsednik ukrajinske republike in član prezidija par- tije.

Pjotr Demišev, eden izmed mlajših Hru- ščevih politikov in tajnik ukrajinske par- tije.

Letos spomladi je bil odstavljen Vitali Titov, Ukrajinec, kot prvi tajnik in pre- stavljen v Kazahstan kot drugi tajnik. Prav tako je izgubil svoje tajniško mesto Vasi- lij Polijakov, strokovnjak za poljedelska vprašanja in mlajši politik Hruščevega kroga.

Ta dejstva govorijo, da je v Sovjetski zvezi v teku velika gonja proti vodilnim ukrajinskim politikom. Hruščev sam je pri- čel svojo kariero kot vodja ukrajinske par- tije. Eden izmed njegovih tedanjih varo- vancev je bil bivši državni predsednik in sedanj vodja sovjetske partije Leonid Brežnjev.

Že dalj časa je znano, da obstojijo med Brežnjevim in ministrskim predsednikom Kosiginom huda nasprotstva. Predvsem gre na obeh straneh za moč po oblasti. Konser- vativci, med njimi tudi Kosigin, so proti vsakemu rahljanju partijske discipline in zasledujejo z nevoščljivostjo gospodarske reforme. Brežnjev sam ne spada h konser- vativcem.

V javnost so prodrli sprva spori gospo- darskega značaja. Na podlagi časopisnih

. . . in pri nas v Avstriji

V KOALICIJI SPET „POKA“

Vremenskim katastrofam, ki so v zad- njem času prizadele del Avstrije, sledijo sedaj zopet tudi politične. Med njimi ob- staja celo neposredna vzročna zveza in sicer v toliko, ker se v javnosti trdi, da so prve (t. j. vremenske) krive zmanjša- nja državnih dohodkov, ki so v prvem le- tošnjem polletju precej manjši, kot je bilo predvidevano v državnem proračunu 1965, tako da grozi primanjkljaj 1,5 milijarde šil- lingov namesto le 45 milijonov predvide- nih. Pri tem pa moramo seveda pripomniti, da je bilo 15,2-odstotno zvišanje dohodkov, predvideno v proračunu, že od vsega začet- ka precej nerealno in zmotno kalkulirano po finančnem ministrstvu oziroma parla- mentu ob sestavljanju in odobritvi letošnje- ga proračuna. Zaradi zmanjšanja državnih dohodkov in pa da prepreči zlom državne- ga proračuna, je finančno ministrstvo zah- tevalo 100-odstotno znižanje kreditov v vseh ministrstvih, kar je ministrski svet po temeljiti debati tudi odobril.

Točasni neugodni položaj pa ne povzro- ča le omenjeno krajšanje kreditov s svoji- mi daljnosežnimi posledicami. Še večje raz- burjenje je povzročil neuspeh vladne koa- licije glede temeljne reforme v zadevi sta- novanjskih vprašanj in glede radijske re- forme. Kot že zadnjič omenjeno, si je zvezna vlada sama določila termin za re- šitev stanovanjskih problemov, in sicer 31. december 1964 oziroma naknadno 30. junij t. l., kar je bilo že zadnjič omenjeno. Ker je bilo že precej zamujeno, tudi „maratonske seje“ tja pozno v noč zadnja dva dneva junija niso prinesle zaželeno rešitve tega zamotanega in zavozenega vprašanja.

TUDI RADIJSKA REFORMA JE „OBTIČALA“

Pravtako neuspešno so se končala v predmetnem parlamentarnem pododboru pogajanja glede lanskega ljudskega glosa- vanja o reformi avstrijskega radia. Socia- listi so nato predlagali, naj bi s temi posve- tovanji nadaljevali šele v jeseni, ne da bi imenovani parlamentarni pododbor predlo- žil poročilo o stanju pogajanj parlamentu še pred koncem njegovega letošnjega po- mladanskega zasedanja, kakor je bilo na seji tega pododboru 29. aprila t. l. soglasno, torej tudi z glasovi socialističnih zastop- nikov, sklenjeno. Ko sta sedaj OeVP in FPOe (obe skupaj imata nad polovico glasov) vztrajali pri tem sklepu, so socialisti zapustili sejo s pripombo, da tem sejam ne bodo več prisostvovali.

Enake zavlačevalne taktike so se poslu- žili tudi socialistični zastopniki v predse- stvu parlamenta, ki so odklonili postavi- tev te točke na dnevni red enega izmed zadnjih pomladanskih parlamentarnih za- sedanj sredi julija. Nekateri politiki so za- radi te zavozitve obeh tako važnih vpra- šanj v „slepo ulico“ mnjenja, naj bi v smi-

slu določbe 6. točke koalicijske pogodbe predložili njuno rešitev večinski odločbi parlamentarnega plenuma in morebitnemu ljudskemu glasovanju. Verjetno pa tudi iz te „moke ne bo kruha“ in bomo še čakali, saj smo tega že navajeni . . .!

BRITANSKI POLITIK V HANOIU

V popolni tajnosti je izvedla britanska vlada v četrtek preteklega tedna mirovni korak v Hanoi, glavnem mestu Severnega Vietnama.

Britanski ministrski predsednik Harold Wilson je v spodnjem domu (parlamentu) izjavil, da je prispel v Hanoi politik Harold Davies, osební prijatelj severnovietnamske- ga predsednika Ho Či Minha. Davies je pa- lamentarni tajnik v britanskem pokojnin- skem ministrstvu in je v tej dejavnosti kot član britanske vlade prišel v Severni Vietnam.

Harold Davies je imel kočljivo nalogo, pripraviti severnovietnamsko vlado, da bi sprejela commonwealthsko mirovno misi- ljo. Kakor znano je Hanoi to prvotno od- klonil. Davies je imel dovolj prilike razgo- varjati se z osebnim prijateljem Ho Či Min- hom o vseh perečih problemih vietnamske vojne, saj je ostal v Hanoi do ponedeljka, 12. julija, ker je imel šele tega dne letalsko zvezo z Londonom.

AVSTRIJA IN VZHOD

Kot znano, je tudi Avstrija med onimi redkimi državami, ki imajo status nevtral- nosti. Zato je zainteresirana trgovati in po- globiti stike tudi z državami vzhodnega bloka oziroma z onimi, ki imajo drugačen državno politični sistem, kot pa smo ga vajeni v zapadnih državah. V tej zvezi se je pred kratkim več dni mudilo v Avstriji trgovinsko odposlanstvo komunistične Ki- tajske, ki je obiskalo več vodilnih avstrijs- kih industrijskih podjetij, v prvi vrsti ko- vinskih. V smislu teh razgovorov bo prišlo v jeseni v Avstrijo nekaj skupin tehnič- nih izvedencev posameznih strok zaradi sklepanja dobavnih pogodb z avstrijskimi podjetji.

Konec tedna je odpotovala na uradni o- bisk v Bolgarijo avstrijska delegacija pod vodstvom zunanjega ministra dr. Kreiskega in državnega tajnika dr. Bobleterja v ne- kako zameno za obisk bolgarskega zastop- nika ministrstva za zunanjo trgovino Val- čeva konec aprila t. l. in bolgarskega zuna- njega ministra Baševa letošnji junij v Av- striji. Po izjavah avstrijskih zastopnikov naj ta najnovejši obisk v Bolgariji služi po- stopni normalizaciji in izboljšanju politič- nih in gospodarskih odnosov med obema državama; tudi medsebojni kulturni stiki, ki so zadnje leto bili že precej vidni, naj bi se v bodoče še poglobili. Ob zaključku obiska je bilo podpisanih nekaj pogodb v korist obeh držav. Dodamo naj še, da je bila ena izmed važnih dolgoročnih trgovin- skih pogodb med Avstrijo in Bolgarijo pod- pisana že spomladi 1963. Od tedaj nara- šča blagovni promet med njima vsako leto. (Lani je Avstrija izvozila v Bolgarijo blaga v vrednosti 466,8 milijonov šil., uvozila pa za 210,8 milijonov — v glavnem sadje in zelenjavo.)

Preteklo soboto pa je prišel na enoteden- ski uradni obisk sovjetski minister za zu- nanjo trgovino Patolihčev, ki je obiskal ne- kaj večjih industrijskih podjetij v spremstvu avstrijskega ministra dr. Bocka, s kate- rim je imel več razgovorov glede izmenjave blaga med obema državama; včeraj pa je bila kot zaključek uradnih razgovorov in pogajanj na Dunaju podpisana nova trgo- vinska pogodba med Sovjetsko zvezo in Avstrijo.

OLAH PROTI DR. PITTERMANNU

Te dni je bivši socialistični notranji mi- nister Franc Olah zopet stopil v ospredje zanimanja avstrijske politične javnosti. V Gradcu je namreč v teku tiskovni proces, v katerem nastopa zvezni podkancler dr. Pittermann kot tožitelj proti štajerskemu glasilu Ljudske stranke „Südst-Tages-

SLOVENC

doma in po svetu

Novo maše v Beneški Sloveniji

Fare po Beneški Sloveniji so med tistimi red- kimi kraji, kjer se še najdejo mladeniči, ki se kot duhovniki posvetijo delu za blagor svojega ljudstva.

Letos so kar štirje novomašniki iz slovenskih vasi na skrajnem robu videmske pokrajine.

K oltarju Gospodovemu je pristopil novomašnik Božo Zuanella iz Matajurja. Mladi gospod je iz preproste družine in ima še enega brata, ki tudi študira za duhovnika. Na novomašno slavje je prišlo veliko povabljenih gostov iz Trsta in Gorice in dosti ljudstva iz sosednih vasi. Na pri- miciji je govoril č. g. Lavrenčič iz Štoblanka.

V Topolovem je daroval novo mašo Marij Gorjup. Velika množica ljudi je prihitela v Topolovo, da pokaže, kako spoštuje svoje duhovne pastirje. Obema novomašnikoma je prepeval pri slavnostih števerjanski pevski zbor.

Tretji novomašnik je bil Dionizij Maten- cik iz Dreke. Novo mašo je zapel v furlanski vasi Feletto, kamor se je njegova družina že pred leti preselila.

Četrti novomašnik v Beneški Sloveniji pa je bil v št. Lenartu. Piše se Martin Qualizzi. Bogoslovne vede je študiral v Rimu. V nedeljo je prvič blagoslovil svoje rojake in domačo zemljo.

Zlata poroka na Paki

V lepem in prijaznem gorskem kraju, med smreč- jem zelenih pohorskih smrek, borovcev in jelk sta v krogu svojih otrok, sosedov, znancev in prijate- ljev praznovala Martin in Marija Pogladiš, po domače Stanctov oče in mati iz Pake pri Vitanju, redek, toda pomemben jubi- lej — zlato poroko.

Martin in Marija Pogladiš nikoli nista pomislila, da bosta v svojem življenju praznovala zlato po- roko. Že v mladih letih sta okusila vse težave tr- dega življenja. Kot pripovedujeta, v tistih letih mladi ljudje na kmetih niso imeli drugega kot vsakodnevno trdo kmečko delo. Po vzoru star- šev sta v težkih dneh prve svetovne vojne kupila razrušeno in propadlo kmetijo, v katero sta mora- la vložiti precej truda in dela, da sta na njej lahko začela gospodariti.

Martin in Marija Pogladiš imata deset otrok, ki še vsi živijo in so ponosni na svojo mater in očeta. Otroci, ki so se danes razšli, se vedno radi vračajo k očetu in materi po nasvete in nauke, ki jih še vedno potrebujejo.

V ZDA umrla 93-letna Slovenka

Nedavno je umrla v Clevelandu 93-letna Sloven- ka Marija Kenik. Rojena je bila v Spodnjih Du- plicah, od koder je prišla v Združene države pred 70 leti. Umrla sta že njen mož Anton in sestra Francka Ulčar. Zapušča sina Viljema, advokata, ki je bil pred leti mestni odbornik, in 3 vnuke.

Gregorčičev večer v San Martinu

V San Martinu v Argentini je bil 9. julija v Slo- venskem domu „Gregorčičev večer“, na katerem so recitali Gregorčičeve pesmi. Predavanje o pe- sniku Gregorčiču pa je imel Anton Kovač. Nastopil je tudi Slovenski pevski zbor iz San Martina.

post“. V procesu je nastopil kot priča tudi Olah, ki je med drugim iznesel nekaj trdi- tev, katere morajo biti socialistom vse prej kot prijetne.

Omenjeni list je prišel na zatožno klop zaradi trditve, češ da je dr. Pittermann brezobziren demagog. V dokaz svojih trdi- tev je list po svojem odvetniku povabil kot pričo tudi Olaha. Ta je tu ponovno pripove- doval o pogajanjih med SPOe in FPOe (Li- beralna stranka) in da je o milijonu šilin- gov, ki ga je on podaril liberalcem, že te- daj vedel tudi dr. Pittermann. Nadalje je izjavil, da je FPOe dobila večjo vsoto de- narja že l. 1963 od dr. Pittermanna in te- danjega osrednjega strankinega tajnika Probst-a: vse to zato, da bi se FPOe ne vtilkala v predmetni koalicijski spor med OeVP in SPOe. Na ta način bi bila OeVP za vsako ceno prisiljena pogajati se s so- cialisti. Tudi Otonu Habsburškemu so svoj čas ponujali denar pod pogojem, da se ne vrne v Avstrijo. Seveda je ta naivno ne- umna ponudba naletela na gluha ušesa.

Poleg omenjenih „cvetk“ je med Olaho- vo izpovedjo prišlo na dan še nekaj dru- gega socialističnega „umazanega perila“. Pri vsem tem se mora človek res nehoté zamisliti, da li nekateri avstrijski politiki res ne morejo izhajati brez dvojne morale. To vendar ne gre! Po tem pa se še ta ali oni začudeno vprašuje, zakaj narod vedno bolj izgublja zaupanje v politično dejavnost v Avstriji! Naj vendar ne bo odločujoča strankina izkaznica, temveč zadosno po- šteno in nesebično delo za narod in državo!

„Gallusov“ skromni jubilej

Bogata kulturna žetev

Letošnja kulturna žetev na Koroškem, se mi zdi, je bila izredno bogata. Opažam pa neko pomanjkljivost: potrebno bi bilo, da bi vsako kulturno prireditev vsaj zabeležili v časopisu. Ne z golim, praznim hvalisanjem, marveč s stvarnim poročanjem.

Letošnjo vigrad so pozornost zbudili številni koncerti pevskega zbora „Jakoba Gallusa - Petelina“ iz Celovca. Naznanila koncertov sem v Tedniku bral, poročil o istih koncertih pa razen v dveh dopisih nisem zasledil. Zato sem v zvezi s tem stavil nekaj vprašanih pevovodji „Gallusa“ g. dr. Francetu Ciganu. Radevolje mi je nanje odgovoril.

Vprašanje: Zdi se mi, da je bil letos pevski zbor „Jakob Gallus - Petelin“ poseben delaven. Bi mi hoteli povedati zakaj? Odgovor: Res, letos je „Gallus“ priredil celo vrsto koncertov:

- 4. aprila v Pliberku in Škocijanu;
- 11. aprila na Djekšah in Kazazah;
- 25. aprila v Draščah (Zilja) in Podgorjah (Rož).

Zadnji koncert je bil v Celovcu, 9. maja, združen s proslavo 20-letnice obnovljene Avstrije, torej s proslavo, ki se je udeležil tudi zvezni kancler dr. Klaus.

Vzrok „Gallusove“ živahne delavnosti je skromni jubilej: letos majnika je poteklo pet let, kar je bil zbor ustanovljen; pa smo hoteli za vrsto koncertov po deželi dati svoj kulturni prispevek našemu narodu.

Vprašanje: Kako so uspeli koncerti vašega zbora?

Odgovor: Če s tem mislite, kako smo zapeli, moram reči, da je zbor od lanskega leta storil krepak korak naprej. To je v glavnem učinek našega lanskega nastopa v Gorici, kjer smo v primerjavi z drugimi zbori odkrili na sebi prenekatero pomanjkljivost. To smo skušali zboljšati. Marsikaj se nam je že posrečilo; drugo pa še čaka...

Pri ljudeh so naši koncerti zbudili veliko zanimanje. To je dokazal že obisk: razen v Kazazah so bili naši koncerti zelo dobro obiskani. Še več: povsod smo imeli občinstvo, ki je ne le z ušesi, marveč prav s srcem sledilo našim pesmim. K temu je v dobri meri pripomogel tudi član zbora, akademik g. Erik Prunč, ki je imel zelo posrečeno, deloma resno deloma veselo, večinoma dvojezično povezavo in razlago pesmi.

Vprašanje: Ste pri teh nastopih tudi kaj neprijetnega doživeli?

Odgovor: Tudi. Pravzaprav pri nastopih samih ne, pač pa pred nastopi in potem. O tem bi znal povedati neprijetne podrobnosti naš predsednik g. Urhej Kassl. Ko je n. pr. v Bistrici na Zilji prošil za dvorano, je dobil kratek in oster odgovor: „... für eine slowenische Veranstaltung? Naa, kommt nicht in Frage!“ Če hočete še

en neprijeten odmev: Zvedeli smo, da so na Djekšah začeli nestrpnosti po koncertu gonjo za bojkot proti gostilničarju, ki nam je dal svojo dvorano na razpolago. Nekaj prenapetežev je menda šlo celo predstavniške oblasti klicat na odgovor, češ, zakaj dovolijo, da pride slovenski zbor na nemške(!) Djekše politično(?) propagando delat. Seveda so odšli z dolgim nosom.

Pa dosti o tem, dasi bi mogli še marsikaj podobnega povedati. Kažejo pa ti primeri, kako je še na mnogih krajih na Koroškem ozračje zastrupljeno in slovensko kulturno delo ponekod skoro onemogočeno. Za nas so bili ti in podobni primeri grenke kaplje v sicer polni čaši lepih in veselih doživetij.

Vprašanje: Bi mogli povedati kaj več o zboru in njegovem notranjem delu?

Odgovor: Zbor je štel letos 50 članov; od teh jih je bilo 22 iz Celovca, 28 z dežele. Kajpak: nastopa nas navadno okoli 40. Vaje imamo redno ob sobotah popoldne 2—3 ure, dvakrat na mesec, neposredno pred nastopi vsak teden. Tu moram reči, da so naši pevci veliki idealisti:

NASA NOVA POVEST:

V zelenem polju roža

V prihodnji številki našega lista bomo pričeli objavljati novo povest „V zelenem polju roža“ Matije Malešiča.

Kdo je bil slovenski pisatelj Matija Malešič?

Rojen je bil 30. oktobra 1891 v Črnomlju kot pravi veseli belokranjski fant. Ze zgodaj je začel pisateljovati, in sicer pri dijaški Zori pod psevdonimom Zorislav z belokranjsko snovjo: „Brodnik Matija“ in „Uskok Mirko“.

Po maturi leta 1913 ga je zateklo vojaška dolžnost in s tem tudi prava svetovna vojna, ki jo je preživel kot slovenski oficir med Bosanci od leta 1914 do 1918 na fronti in deloma po bolnišnicah. Njene posledice je čutil vse svoje življenje. Tako je mogel pravne študije dovršiti šele leta 1920 v Zagrebu, nakar je vstopil v upravno službo.

Malešičevo pisateljsko pero se je razvilo šele med prvo svetovno vojno, ko je opisoval življenje slovenskega vojaka na fronti v lepih črticah v Ilustriranem glasniku: „Slike z bojišča“, ter v večernični povesti: „Zgodba o povišanju“ pod psevdonimom Stanko Bor. Črtice s fronte lahko smatramo za našo najboljšo tedanjo književno poročilo z vojnih bojišč. Iz teh je pozneje nastala vojna trilogija, ki jo je pisal več let, pa končal na svoj smrtni dan samo

prihajajo ob sobotah, torej žrtvujejo svoj dela prosti dan za vajo; pevci z dežele pa prihajajo vrhu tega od daleč: iz Pustriške doline, Djekš, Krčanj, Zelinj, Pliberka, Škocijana, Kamna, Sel nad Borovljami, z Radiš, St. Janža, Področje in Brnce — in to na svoje stroške!

Tudi to je zanimivo: v zboru složno sodelujemo pevci od akademskih do delavskih poklicev. Vse nas druži velika ljubezen do naše pesmi.

Letošnja izredna delavnost zbora pa je tudi sad prizadevanj izredno delavnega in požrtvovalnega odbora.

Vprašanje: „Naša luč“ je v letošnji 5. številki pisala, da „Gallus“ nastopi 20. junija v francoski Nici. Kako je, ste že bili tam, ali pa je zadeva v vodo padla?

Odgovor: „Gallus“ je res peš v Nici 20. junija in je naše gostovanje prav lepo poteklo.

Vprašanje: Ali bi hoteli o tem kaj več povedati? Na primer kdo je to sprožil? Kako ste potovali? Kakšne nastope ste imeli?

Odgovor: Za danes bodi dovolj. Kako je bilo v Nici, o tem povprašajte kakšno pevko ali pevca.

Folti Drvar
Pripomba uredništva: o koncertni turneji pevskega zbora Gallusa v Nici bomo v listu še posebej poročali.

prvi del, ki je ostal v rokopisu. Pisatelj Malešič je smatral trilogijo za svoje življenjsko delo.

Po prvi svetovni vojni je prav marljivo pisal za revijo Dom in svet. Okrog dvajset novel je napisal tu v svojem značilnem liričnem slogu. Vendar so se njegove pisateljske sposobnosti razvile šele v Mladiki, kamor je pisal svoji povesti: „Kruh“ in „Živa voda“, ki sta pozneje izšli v Mohorjevi izdaji leta 1927. Njima se je pridružila še „Izobčenci“ v Slovenskih večernicah.

V povesti „Kruh“ je Malešič prvi, še pred Miškom Kranjcem, odkril Slovensko krajino ter podal lepo socialno sliko tamkajšnjega ljudstva, ki je bilo primorano hoditi na letno delo v tujino.

Pisatelj Matija Malešič je nenadoma umrl v Škofji Loki 25. junija 1940 za posledicami vojaškega življenja v prvi svetovni vojni, kot okrajni glavar, ko mu je v zgodnji jutranji uri po trudapolnem nočnem pisanju smrt iztrgala v pisarni dobesedno pero iz roke.

Povest „V zelenem polju roža“ je nastala v najbolj težkih trenutkih pisateljevega življenja. Leta 1932 je moral Malešič iz Slovenije v Bosno v Banjaluko, kjer je obolel na želodcu in je bil tik pred smrtjo. Zaradi obolenosti so ga poslali domov v domačo oskrbo. V takih okoliščinah je pisal

„da ni pomisleka zoper obveznost slovenskega pouka za bogoslovce drugoletnike, dokler bodo predavanja iz pastoralike na liceju v Ljubljani v istem jeziku“.

Anton Martin Slomšek v Celovcu

V ves ta razvoj, ta boj za veljavo slovenskega jezika in slovenskega pouka v višjih šolah, posebno v bogoslovju, se vključuje tudi Slomškovo delo v duhovniškem semenišču v Celovcu.

Ko je prišel Anton Martin Slomšek jeseni 1819 na ljubljanski licej — ostal je tam samo en semester, ker je študij nadaljeval pol leta v Senju, vse leto 1820/21 pa v Celovcu — je bilo vse to še v živem spominu, tako težave s tržaškimi generalnim vikarjem kakor z ljubljanskimi bogoslovci drugoletniki. Prvi ugovor zoper učenje slovensčine, ki ga Slomšek pobija v svojem „Napelvavnem govoru k Slovenskimu zboru 1821“ (Kovačič, A. M. Slomšek I, 36), češ „ker ga otroci tako znajo že od doma“, spominja očitno prve izjave tržaškega D'Argenta. Slomšek je dobil pobudo za učenje slovensčine v celovškem semenišču od ljubljanskega zgleada.

Razumljivo pa je, da bogoslovčev poučevanje tovarišev bogoslovcev, ki ga je vršil Slomšek vsa štiri bogoslovna leta (1821—1825), ni moglo biti obvezno. In vendar se je v poslednjem Slomškovem študijskem letu za njegov tečaj prijaviło 48 udeležencev (Fr. Kovačič, n. d., 37). In to leto je rabil Slomšek pri pouku že izvesne pole Metelkove slovnice, dotiskane po 21. maju 1825. (Dalje prihodnjič)

pričujočo povest in jo poslal uredništvu leposlovnega zbornika Mladike.

„V zelenem polju roža“ je prav zanimiva in poučna povest. Koliko takih tihih žalostiger so doživela naša kmečka dekleta, za našajoč se na fanta dijaka, ki ga je v tujini vrglo življenje vse drugam, v svojo in tujo nesrečo.

Zaradi aktualnosti vsebine, ki se lahko dogaja v vsakem času, to je danes ali jutri, smo se odločili, da jo bo objavljala tudi naš list. Naj naši bralci spoznajo to žalostno in neznačajno oboževalec utrga, da žalostno uvenc.

Pisatelji so se zbrali na Bledu

Mednarodni kongres PEN klubov — Avstrijsko zastopstvo na kongresu

Te dni je na Bledu zboroval 33. mednarodni kongres PEN klubov (Mednarodna zveza književnikov). Prišli so umetniki peresa z vseh kontinentov na čelu s predsednikom PEN klubov Victorjem Vrieslandom (Holandska). Na kongresu je bila zastopana tudi Sovjetska zveza. Književniki Sovjetske zveze so prisostvovali kongresu le kot opazovalci. To je prvokrat, da je na nekem mednarodnem PEN kongresu sodelovala Sovjetska zveza, kar je dalo pravzaprav blejskemu pisateljskemu srečanju še poseben značaj in važnost.

Posebno močno je bilo jugoslovansko zastopstvo z Nobelovim nagajencem Ivanom Andričem na čelu, kar je razumljivo, saj je bila Jugoslavija gostitelj književnikov iz vsega sveta.

Avstrija je bila zastopana na 33. kongresu PEN klubov, ki je bil od 1. do 7. julija na Bledu s sledečimi pisatelji: Rudolf Henz, Dorothea Zeemann, Martha Hoffmann, Siegfried Freiburg, Ina Juhn-Broda, Hermann Schreiber, Leopold Langhammer, Hermann Hake in Erbst Schönwiese.

Na Bledu se je zbralo okoli 500 književnikov z vsega sveta, tako da je bilo to srečanje pisateljev vsaj po udeležbi doslej daleč najmočnejši kongres v zgodovini PEN klubov.

Ker je potekla doba dosednjega predsednika PEN klubov Victorja Vrieslanda, so izvolili novega v osebi ameriškega pisatelja Arthurja Millerja.

Prihodnji mednarodni kongres PEN klubov bo v New Yorku v Združenih državah Amerike.

Novo poslojje Metropolitanške opere

Nova hiša newyorške Metropolitanške opere, ki jo gradijo v Lincoln Centru, pravzaprav že stoji v svojem zunanem sijaju. Za gradnjo stavbe so uporabili mineral travertin (rudnina, progast apneni maček, gradbeni material, ki je bil že v starem veku zelo čisljan).

Najznamenitejše gledališče na svetu, to je newyorška Metropolitanška opera pa bo popolnoma gotova šele prihodnje leto, in sicer bo otvoritev meseca septembra. Prvotni proračun poslojja je znašal 24 milijonov dolarjev, a so pozneje spoznali, da ta vsota ne bo zadostovala. Tako so stroški od prvotnih 24 milijonov narasli na 42,7 milijona dolarjev. Metropolitanška opera je tako najdražje gledališče na svetu.

Prostora je za 3835 gledalcev, to je tišoč več kot so prvotno predvidevali. Prostor za foyjer (izg. foajé, prostor, kjer se zbira občinstvo med odmorom), restavracija, sobe za vaje, delavnica, garderobe in skladišča so trikrat večja kot v dosedanjem 82 let starem poslojju newyorške Metropolitanške opere.

Nova operna hiša bo imela za gala (svečane) predstave tudi ložo za ameriškega predsednika. Ta loža pa je tako narejena, da se lahko pri navadnih, običajnih predstavah razdeli v tri lože. Direktorji najznamenitejše opere na svetu upajo, da bo pri slavnostni otvoritvi prihodnje leto navzoča tudi ameriški predsednik in njegova družina. Za otvoritveno predstavo so izbrali opero „Antonij in Kleopatra“ komponista Samuela Barberja.

SPORED POLETNIH IGER V BREZAH

Petek, 16. julija: Sodnik zalamejski. — Sobota, 17. julija: Gospod Puntila in njegov hlapec Matti. — Sreda, 21. julija: Gospod Puntila in njegov hlapec Matti. — Četrtek, 22. julija: Sodnik zalamejski. — Petek, 23. julija: Gospod Puntila in njegov hlapec Matti. — Sobota, 24. julija: Sodnik zalamejski. Začetek predstav je vsakokrat ob 20. uri zvečer.

IVAN GRAFENAUER:

3. nadaljevanje

Nekaj o Slomškovih slovenskih tečajih v Celovcu

Gubernijski svet pa je na predlog študijskega poročevalca (janzenista) Jožefa Ballanta (Walland) na seji dne 4. oktobra 1816 predlagal Osrednji organizacijski dvorni komisiji na prvem mestu Valentina Vodnika, na drugem Metelka, Prigla in Jelenčiča pa je kot nesposobna izločil.

Na Dunaju pa je Jernej Kopitar vse to prevrnil: postavil je v oceni in predlogu na prvo mesto Metelka, na drugo Prigla in za njim šele Vodnika (pred 30. nov.). Njegovemu predlogu je pritrdila tudi študijska dvorna komisija in za njo Osrednja organizacijska dvorna komisija (na seji 13. jan. in v poročilu 26. jan. 1817). Cesar je kajin v imenoval (14. febr. 1817) Fr. Metelka. Dne 16. aprila 1817 je pričel poučevanje, štiri ure na teden.

Ta odločitev bi bila kmalu postala usodna za obstoj stolice. Metelko se je sicer v piclem desetletju usposobil za odličnega slovenskega slovničarja — njegova učna knjiga „Lehrgebäude der Slowenischen Sprache“ (1825) je po mnenju učenega Poljaka Baudouina de Courtenaye sploh najboljša vseh starejših slovanskih slovnice — kot začetnik pa je učence bolj odhijal ko pa privabljal. In že čez pol leta se je pojavil očiten upor zoper obveznost njegovega poučevanja: bogoslovci drugega letnika so v skupni vlogi prisilili gubernij, naj jih obveznosti reši, češ da škoduje njihovu zdravju in jih ovira v študiju glavnih predmetov. Plaz se je sprožil, ko je bogo-

slovec s Tolminskega Martin Krivic 13. novembra 1817 prošil gubernij, naj ga oprosti pouka slovensčine, ki mu jemlje preveč časa, ker je njegovo narečje kranjskemu čisto nepodobno, in pouka grščine, ki se je na gimnaziji v Kiseku na Ogrskem ni učil — in ravnatelj bogoslovnega učilišča A. Clementini je prošnjo glede grščine priporočil. Že dober teden nato (22. nov.) je moral poslati Clementini na gubernij — brez opomnje — skupno prošnjo vseh bogoslovcev drugoletnikov. Dne 2. dec. 1817 je gubernij na Balantov predlog, ki je doagal, da se je Krivic učil dve leti grščine na ljubljanskem liceju, njegovo prošnjo ostro zavrnil, na osnovi poročila ravnatelja filozofskih študijev M. Ravnikarja z dne 22. decembra 1817 pa je gubernij odbil tudi prošnjo drugoletnikov, češ da njena lahkomiselnost zasluži prej kazni ko ugoditve.

Za to burko pa je prišla še resna sklepna igra! Študijska dvorna komisija (ministrstvo za uk in bogočastje), ki je bilo medtem prevzelo posle Osred. organizacijske dvorne komisije, je k letnemu poročilu gubernija 6. marca 1818 zahtevala dodatno posebno poročilo, kako je postala slovensčina obvezen predmet za drugi letnik bogoslovja. In bilo je treba obširnega in nadrobnega poročila ravnateljstev filozofskih in bogoslovnih študijev (6. aprila) in prav tako dolgoveznega gubernijskega poročila (14. aprila), da je študijska dvorna komisija 2. maja 1818 ponovila staro odločbo,

OBVESTILO

Zveze slovenskih izseljencev:

V tem mesecu obhajamo 20-letnico povratka bivših izseljencev iz priporniških taborišč. Tej obletnici bo posvečen tudi letošnji

REDNI OBČNI ZBOR

Zveze slovenskih izseljencev,

ki bo v nedeljo, dne 18. julija 1965 s pričetkom ob 14. uri pri Miklavžu v Bilčovsu.

Po občnem zboru bo na istem mestu družabno srečanje,

kjer se bomo v domačem krogu spominjali let skupnega trpljenja, obnavljali stara poznanstva in v prijetni družabnosti preživeli nekaj lepih ur ob razgovoru, pesmi in plesu.

Prisrčno vabljeni vsi bivši izseljenci z družinami, prijatelji in znanci.

Zveza slovenskih izseljencev

ŠMIKLAVŽ OB DRAVI

(Vremenske neprilike)

Po daljšem premoru se moramo spet enkrat oglasiti in povedati, kaj je v Šmiklavžu novega.

Po mili zimi, nas je presenetila mrzla in deževna pomlad, tako da smo morali še skozi cel mesec maj, skoro do srede junija, netiti v peči. Veseli pa vendar moramo biti, da nismo trpeli zaradi strašnih poplav, kakor v nekaterih krajih v Jugoslaviji, ko je moralo priti na pomoč vojaštvo, da so pomagali seliti ljudi iz ogroženih krajev in graditi visoke nasipe. Res je, da je Drava silno narasla, tako da ni skoro bilo mogoče nekaj dni peljati se z brodom čez zelo deročo Dravo, a hujših posledic narasle Drave nismo utrpeli.

Zaradi mrzlih, meglenih in deževnih pomladanskih in poletnih mesecev bo tudi letina bolj slaba. Sadja ne bo skoraj nič. V četrtek, 1. julija, pa nas je obiskalo strašno neurje s točo. Temni oblaki na zahodu, nad Beljakom, so nam okoli 2. ure popoldne začeli naznanjati, da naj se pripravimo na hujše neurje, kakršnega ne pomnijo ljudje že veliko let. Okoli 2. ure popoldne je začelo strašno bliskati in treskati.

Polagoma je pričelo deževati, nakar se je usula toča, ki je kar dolge pol ure bila po zorečih žitnih poljih in vrtnih nasadih. Več škode je napravila toča na sirku, fižolu in zelju, manj pa na žitu in čompah. Nekateri verni ljudje pravijo: „Božja kazen nas je zadela, ker mnogi še celo ob nedeljah in praznikih brez resnične potrebe delajo in v letni sezoni opuščajo nedeljsko sv. mašo. Kako resničen je naš pregovor, ki pravi: „Kjer se dela vse nedelje, tam se sreča mimo pelje!“ Ker tako hudo kršimo božje zapovedi, pa nas kaznuje neskončno pravični Bog s časnimi kaznimi.

(Letoviščarji)

Zaradi deževne in mrzle pomladi je bila tudi predsezonska letoviška doba bolj slaba. Če je mrzlo in slabo vreme, je vsak najrajši doma. Saj se tudi čeblice najrajši tiščijo v panju, če je zunaj mrzlo in dežuje. Zato so tudi naši znani letoviščarji pričeli prihajati k nam v večjih skupinah šele v drugi polovici junija, ko je prisijalo toplejše sonce in je bila že dana prilika, da se lahko kopajo v Baškem jezeru. Dva letoviščarja sta pri kopanju v Baškem jezeru že našla smrt. Radi premrzle vode ju je zgrabil krč ali pa tudi zaradi tega, ker sta prekomerno popoldanskemu obedu šla v vodo.

Cujemo, da bo letos sploh bolj slaba letoviška sezona. Na eni strani straši letoviške goste mrzlo in deževno vreme, na drugi strani pa tudi cene, ki so se letos morale dvigniti. Cene so se zadnje leto pri nas v Avstriji precej dvignile ne samo pri živilih, ampak tudi pri vsem ostalem blagu. Zato letoviščarji hite bolj v druge države. Slišimo, da bo večina letoviških gostov, ki so prejšnja leta bolj posecali naše kraje, letos odhitela v Jugoslavijo in Italijo. Je pa tudi resnica, da so nekateri sezonski gostje vedno bolj zahtevni, zato jim je tudi vedno težje postreči. Tudi zvonjenje k delovni sv. maši smo morali zdaj tako urediti, da zvonimo k sveti maši samo četrt ure pred začetkom sv. maše, tako imenovano „skupno zvonjenje“ ob pol sedmih zjutraj, vsako drugo zvonjenje smo opustili zaradi miru in pa da se ne moti jutranji počitek.

Kljub zgoraj navedenim dejstvom, pa upamo, da se sedaj letoviška sezona boljša.

(Poroke)

Porok, kakor izgleda, bo letos bolj malo. Ne vemo zakaj? Morda zaradi tega, ker

Pri nas na Koroškem

Naš gospod biseromašnik

(Skočidol — Podravlje)

Sestdeset let duhovnik — kako velika milost je to. Le dva sta v naši škofiji letos dosegla ta izredni jubilej: naš prečastiti gospod duhovnik in dekanjski svetnik Tomaž Ulbing, župnik v Skočidolu, in njegov prijatelj prečastiti gospod Hauser, župnik v Blatogradu (Moosburg).

Sestdeset let duhovnik — to pomeni več kot 21.600 sv. maš, ki jih je jubilar daroval. Kdo bi mogel šteti svete krste, svete spovedi in druge zakramente, ki jih je jubilar delil. Koliko ur je v tem času učil v šoli, kolikokrat je oznanjal besedo božjo v pridigi.

Jubilant je bil v duhovnika posvečen 20. julija 1905 in je daroval svojo prvo sveto mašo v Podravljah. Tu so imeli starši malo posestvo. Oče je bil nastavljen pri tedanji južni železnici in je delal službo na postajah v Podravljah, v Vrbi in v Belja-

ku. V družini je bilo sedem otrok, pet fantov in dve deklici. Od teh žive danes še naš jubilar in njegova najmlajša sestra.

Gospod svetnik Ulbing je deloval najprej kot kaplan in provizor v St. Ilju, kot provizor v Kotmari vasi, kot kaplan na Prevaljah, kot kaplan in provizor v Železni Kapli. Tu je težko zbolel in je moral šest mesecev v zdravilišče v Briksen na Južnem Tirolskem. Nato je bil kaplan pri mil. proštu Randlu v Dobrli vasi. Od tu je bil prestavljen kot provizor v Kazaze. On nikoli ni ugovarjal dekretom škofijstva. Ker je bil

nam bodo polagoma vsi ženini in neveste ušle v zamejstvo!

Iz domače fare smo imeli letos pravzaprav eno samo poroko v podružni cerkvi na Brdu. Poročila se je Melcher Alojzija, pd. Karnerjeva s Tschernernjak Haraldom. Iz Velikega Sedla, v fari Marija na Zilji, pa sta stopila pred oltar sv. Miklavža Henč Franc in Trakoštanec Janica, doma iz Hrvatske. Obema paroma želimo na novi življenjski poti obilo sreče božjega blagoslova.

(Smrti)

Če odštejemo dve nenadni smrti dveh letoviščarjev v Baškem jezeru, smo imeli letos doslej samo dva pogreba: Trisnig Franca in Martinšic Rozalijo, pd. Sobijeva iz Brda.

Trisnikov oče so dopolnili 80 let. Po poklicu so bili kmet. Ker je mala kmetija malo nesla, pri Trisniku je bila pa velika družina s šestimi otroki, zato so si Trisnikov oče znali pomagati in so si k svojemu kmečkemu poklicu poiskali še en poklic. Bili so na delo k železnici v Beljak, kjer je bilo že nekaj in je posebno še danes veliko domačinov zaposlenih. Po upokojitvi pri železnici Trisnikov oče niso držali rok križem. Zdaj so se še bolj posvetili svoji kmečki grudi. Rajni Trisnikov oče so veliko let hodili na delo k ugledni Karner-

naprošen, je kompetiral (prosil) za faro in postal v Kazazah župnik od leta 1912 do 1923. Predno je prišel v Dobrlo ves, je bil še provizor v Blačah v Ziljski dolini.

Razpisali so faro Skočidol, kjer so bili poprej imenovani zaporedoma štirje gospodje kot provizorji. Končno je naš jubilar zaprosil za svojo rojstno faro in postal v Skočidolu župnik dne 1. julija 1922. Od tukaj je oskrboval v letih 1923 do 1934 tudi faro Šmiklavž na Dravi. V letu 1941 je nekaj tednov delil usodo sobratov v beljaškem zaporu in je moral potem, kot vsi drugi, zapustiti domačo faro. Bil je od leta 1941 do leta 1946 dušni pastir v St. Stefanu/Dürnsteln.

Jubilant je tudi že dolgo let dekanjski svetnik in je bil ponovno že vesten vizitator raznih far v dekaniji Rožek. Kot dekanjski svetnik je vedno zvest sodelavec dekana in uživa med sobratih v dekaniji največji ugled. V duhovniškem krogu je na splošno znana njegova vestnost, njegova duhovniška gorečnost, njegov zgleđ. Znano je, kako se je zlasti v letih pred drugo svetovno vojno veliko trudil za versko obnovo svoje fare, ko se mu je posrečilo s svojimi laičnimi sodelavci v fari ustvariti Dom za duhovne vaje. Po vsej naši južni Koroški je naš jubilar znan kot goreč govornik in pridigar.

Gospod svetnik Ulbing je znan tudi kot narodnjak. Desetletja je bil zvest sodelavec pri vseh slovenskih verskih, kulturnih in političnih listih. Vsa leta je tudi goreč poverjenik Družbe sv. Mohorja. Če bi kdo mogel zbrati vse članke in vsa poročila in vse pesmi, ki jih je jubilar napisal! Veliko število bi bilo. Vsi poznamo gospoda Ulbinga kot pesnika. Veliko število pesmi je napisal za duhovniške jubileje, za birme v pozdrav škofu, za poroke, za najrazličnejše priložnosti. Vernikom je v dobrem spominu, kolikokrat se je poslovil s pesmijo ob odprtem grobu od rajnih sobratov.

Vsemogočni je dal jubilaru velike darove duha in srca. Vsi sobratje duhovniki se bodo z njim veselili ob dnevu tako redkega duhovniškega jubileja in mnogo vernih Slovencev se ga bo spominjalo in mu v duhu čestitalo ob dnevu njegove biserne svete maše, ki jo bo daroval v nedeljo, dne 18. julija, ob deveti uri v Podravljah, kjer je pred šestdesetimi leti pel svojo novo sveto mašo, kjer je obhajal tudi pred desetimi leti svoj zlati jubilej.

Narodni svet koroških Slovencev, uredništvo in vsi sotrudniki „Našega tednika“ želimo še mnogo zdravih let.

jevi družini na Brdo. Bili pa so vedno pripravljeni pomagati povsod, kjer je bilo potrebno. Pa ne samo pri delu, ampak tudi v molitvi, so preživljali svoja stara leta, dokler jih ni nenadna smrt v letošnjem marcu ločila od tuzemskega življenja.

Slaba dva meseca po smrti Trisnikovega očeta, smo pospremili na šmiklavško pokopališče Martinšic Rozalijo, pd. Sobijeva Roza z Brda. Rajna Rozalija je v svojih mladih letih veliko trpela zaradi dolgotrajne bolezni. Potem se ji je zdravje znatno zboljšalo tako, da je mogla zopet pomagati bratu, ki gospodaril na Sobijevem gruntu. Le malo dni pred smrtjo jo je ponovno napadla težka bolezen, kateri je Rozalija v 68. letu v beljaški bolnici podlegla.

Bog daj obema preminulima večni pokoj, preostalim sorodnikom pa naše globoko sožalje.

PLIBERK

(Dodatno pojasnilo)

V zvezi s člankom, ki je izšel v „Našem tedniku“ pod vzglavjem Pliberk (Iz občinske hiše) 1. julija 1965 pojasnjujemo, da dobivata Stefan Enzi in Maks Posekar svoje prejemke vključno z vsemi dokladi. O višini prejemkov je poročal župan na občinski seji 15. aprila 1965.

Mirko Kumer

KAZAŠKA FARA

(Poroka in še kaj)

Kmalu bo prišel čas žetve. Pa kako začeti to delo brez gospodinje? Tako je mislil Pavel Butej na Metlovi. Spomni se je pregovora, ki pravi, da more nevesto poročiti v dureh. Šel je k sosedu po Edito Melhar.

V nedeljo, dne 4. julija, sta stopila pred poročni oltar na Metlovi, kjer sta si obljubila zvestobo do groba. Častiti gospod Cergoj so jima dali lepe nauke na pot v zakonsko življenje. Po končanih poročnih obredih so se svatje odpeljali v Kazaze k Ilgu, kjer je bila zanje pripravljena pojedina. Radovednežev pa tudi ni manjkalo, ker takih veselic mladina ne opusti rada.

Tudi pri drugih prireditvah je bila naša fara navzoča. Ko so bile duhovne vaje v Tinjah, smo se jih tudi vsakokrat udeležili. Potem tudi na festivalu v Stuttgartu. Mladinskega dneva v Selah se je udeležilo nad trideset fantov in deklet. Vsa čast č. g. Cergoju, ki so vsakokrat poskrbeli, da je bila fara zastopana. Zato upamo, da če bodo ostali med nami, bodo počasi dvignili faro na višjo raven.

Letos smo imeli neprijetno vreme pri spravljanju sena. Zaradi tega so bili nekateri tako zaposleni, da še v nedeljah niso mirovali. Naj bi se pa to ne udomačilo tudi tedaj, če bo vreme lepo in stanovito. Vsi naj bi posnemali tiste, ki niso delali v nedeljah, a so vseeno tudi spravili seno pod streho. „Kjer se pa dela ob nedeljah, tam se pa sreča mimo pelje“, pravi ljudski pregovor.

Našemu nekdanjemu dušnemu pastirju č. g. Tomažu Ulbingu in sestri Liziki izrekamo tudi starejši kazaški farani naše sožalje.

SELE

(Nadpastirjev obisk)

Zaporedoma smo doživljali zadnje čase lepe slovesnosti: mladinski dan, prvo sv. obhajilo s proslavo materinskega dneva, žegnanje s pranganjem. Višek vsega pa je bila vizitacija prevzv. škofa z birmo v soboto, 10. julija.

Pred šolo je visokega dostojanstvenika pričakala šolska mladina in ga pozdravila s petjem in zborom deklamacije. Toplo dobrodošlico mu je v obeh jezikih izrazil šolski ravnatelj Jaklitsch. Sprejem, dobri uspehi v znanju verouka in dobri odnosi med učiteljstvom in katehetoma so nadpastirja zelo zadovoljili.

Uro pozneje je bil sprejem pred župniščem na cerkvenem trgu. Zadelala je pozdravna pesem, po župnikovem nagovoru se je oglašila vsa farna družina v zboru: najprej štirje dečki, za njimi vsi birmanci, odrasli in končno vsi:

Velik praznik v Selah se obhaja,
ko med nas škof prevzvišeni prihaja.
Zato ga pozdravljamo na glas:
Prevzvišeni! Bog sprimi vas!

V imenu cerkvenega sveta je škofa nagovoril Janko Olip, v imenu občine pa župan Simon Ogris in to tako lepo in vdano, da je nekdo potem rekel: „Naš župan bi moral biti fajmošter!“ Tudi orožniški inspektor Buchberger je s svojim pozdravom počastil visokega gosta.

Po sprejedu v cerkev so se vrstila sveta opravila. Med zborno mašo je prevzvišeni nagovoril farane tudi v slovenskem jeziku in med drugim pohvalil veliko požrtvovalnost ob gradnji nove cerkve. Po maši je še posebej pridigal naš priljubljeni dekanjski upravitelj g. kanonik Zechner. Po opravilu za rajne na pokopališču je sledilo birmovanje.

Birmancev je bilo 173, od teh 109 domačih, 64 pa od drugod, celo iz Labotske doline so prišli. Marsikateri so pač hoteli koristno združiti s prijetnim, poleg birme tudi na izletu ogledati naš planinski kraj in novo cerkev.

Kljub delavniku je bilo ljudstva zelo veliko. Zato so tudi oni kramarji, ki so se pravočasno polastili najboljših mest, bili z izkupičkom zadovoljni.

Bil je to za našo župnijo res lep in duhovno bogat dan!

(Medved)

Zadnje čase se mnogo govori in piše o medvedu v Karavankah. Po enega medveda sta ustrelila Jurij Leitgeb pod Macno in kmet Pavlič v Beli.

Naš lovski paznik Janez Gruden pa je pred kratkim od blizu videl malega medveda, ki se je po svoje pomenkoval z lisico. Kjer pa je mladič, tam mora biti tudi mati-medvedka. Medvedji rod torej v naših gorah le še ni iztrebljen!

Pustimo se pomladiti od mladih

Nova maša v Št. Petru na Vašinjah

Jože Kopeinig je bil rojen 14. maja 1941 v Št. Petru na Vašinjah pri Velikovcu. Gimnazijo je doštudiral na Plešivcu, maturiral tam z odliko in vstopil v celovško semenišče. Dne 4. julija 1965 je bil posvečen v duhovnika in 11. julija 1965 je daroval v domači fari v Št. Petru na Vašinjah svojo prvo daritev.

V teh dneh smo se ga spominjali vsi, ki smo ga poznali, in s posebno pozornostjo spremljali dogodke zadnjih dni. Posebej bi mu rad zagotovil, da smo se ga spominjali tudi mladjevcji kot inspirativnega kulturnega sodelavca. Jože Kopeinig se je kot samouk priboril do lepe slovenščine, za kulturnost je bil vedno odprt. Vem, da ni v novomašniškem duhu, če bi v tem poročilu o njegovem prvem daritvenem obedu vsilil v ospredje njegovo osebo. Postaviti pa jo je treba v tisto luč, ki v resnici in vtisoma pada nanjo. Saj je človeška osebnost nosilka vzvišene službe, zato naj njene vrline ne ostanejo prikriti soljudem.

Novomašnik Jože Kopeinig izhaja iz mlade generacije, ki se je mogoče najbolj oteščala s sodobnostjo, svetovno odprtostjo in plemenito humanostjo in ki jo vodi spoznavnost, da zavisi vsa naša prepričljivost

vseskozi temeljito pripravljena, ni varal. Beseda v obeh deželnih jezikih (mnogo vernikov ni bilo večih slovenskega jezika) je bila resen pogovor, skoraj pomenek. Tako kot se zberejo možje okrog kmečke mize pod lipo in se pogovarjajo o letini. Vsi nekaj razumejo. Kljub obilnim ploham in toči bo idasje rodilo. Lucerna se je razpasla. Se bomo mogli postaviti belega kruha na mizo. Pri sosedu je meseca julija prevzel gospodarstvo sin. Stari kmet in stara kmetica sta obnemogla. Zdaj bo šlo znova za generacijo. Zdaj jima bo laže. Seveda mnogo gruntov je brez dedičev.

Sprejem v soboto zvečer, 10. julija 1965, je bil prvo srečanje z novomašnikom. Nalhalno se je predstavil in prišel povedat, da je tu. Da je začel. Da ostane. In da misli odkrito in zares. In da je na razpolago. In da je treba vzeti njegov prihod na cvetno nedeljo na znanje. In Šentpetračani so ga veseli vzeli na znanje. Po vrsti so sledili pozdravi, ki so bili namenjeni obema: njegovi duhovniški odločitvi in njegovi osebi, Šentpetračanu, staremu znancu, enemu izmed njih. Pozdravili so ga v obeh deželnih jezikih s šolskim ravnateljem g. Antonom Sadjakom na čelu. Ta kulturnost nas je navdahnila s toploto. Nekje vendar nehajo daljave, se razveljavljajo razdori; nekje ni meja in ni zamere ter užaljenosti, ker je nekdo širokogruden in lojalen, nekje je vendarle zagorel čisti človek brez narodnostnih kompleksov, brez sebičnih pridržkov. Ne bi bilo preveč, če bi bil tudi županov nagovor zadel ta ton. Veste, gospod župan, ljudje smo poslušni in pravična rešitev nam je vedno pri srcu!

Slavje je zadobilo še barvitejša lica s proslavo 40-letnice duhovništva č. g. šentpetrskega župnika Jožefa Wutteja, ki je vzdržal po besedah prelata g. dr. Blümla eno leto več v Št. Petru na Vašinjah kot Kristus na zemlji. K temu jubileju v enaki meri čestitam.

Pri agapi, pri novomašni pojedini v narodnem domu šolskih sester v Št. Rupertu

pri Velikovcu je postavil poverjeni govornik Narodnega sveta koroških Slovencev cand. phil. Feliks J. Bister novomašniku v življenjsko sredino Cankarjeve besede, ki bodo veljale skozi vse čase: mati — domovina — Bog. Cankar je rekel besede za svoj čas, danes jih je treba reči za današnji čas. Pokažite mi drugo geslo, ki je predstavljeno in realizirano v življenje, bodrilo doslej humanost v našem ljudstvu in krepčalo duhovne dobrine iz rodu v rod. Kadar smo jih zgubljali, smo jih zapravljali, ker smo eno teh besed iz zasebnih naziranj, iz strankarskega idolizma izčrtali iz sporedov. Ni nam šlo za resnico, šlo nam je

ski zbor, ki je zapustil najlepše vtise. Organistu Tončju Mucharju verjamemo, da pevci in on nekaj znajo. Odpeti vložki so nam predočili zgledno zbornost in zmožljivost. Poštenega petja smo vedno veselili. Zato velja organistu in njegovemu zboru iskrena zahvala in zagotovilo, da so nam nudili lepo razvedrilo.

Camar je bil Polde Zunder iz Dobrle vasi, ki je zdaj vesel, da so znamenja priprav zatemnena in ostala še znamenja posprave. V času zvodnikov so nam tem bolj potrebni vodniki. Da bi bil novomašnik pravi vodnik našemu ljudstvu, to mu iz srca želimo, ko mu izrekamo čestitke tudi še na tem mestu. Njegov zgled je bil in naj ostane pappež Janez XXIII., ki je plastično vključil funkcijo duhovnika v mednarodno ljubezen.

Na mnoga leta!

Florian Lipusch

Novomašnik v družbi č. g. župnika Jožefa Wutteja
Foto: V. Zalecel

od načinov, kako zastavimo to sodobno, človeško in božje obsenčeno duhovno optiko. V žarišče stekajo vsi božji in naj stekajo vsi človekovi mostovi. To žarišče poiskati je naloga tudi današnjega mladega človeka. Jože Kopeinig je našel to žarišče na svojem področju, na svojih področjih ga moramo poiskati vsi drugi!

Naš govor naj bo zasidran, če naj ne bo prazen. Vedno obdrži le tista resnica ravnovesje, ki fundirana tem globlje. Ko stojiš sredi ljudstva, ki se je strnilo okrog novomašne daritve, to čutiš. Čutiš dobroto ljudi in osrečujočo zavest iskanja, uživaš varnost in edinost, odmiška človeške in božje razdalje. Ni več važno, kdo daruje in niso več prvo kraji in okolnosti. Važno in prvo je dejstvo, da se zavedamo v polni meni velikih stvari, ki se godijo okrog nas in v nas, da jih dojemamo z nezmaljeno umsko pripravljenostjo, da verujemo, ker vsega ne dojamemo, da se zna ljudstvo ob njih, ko jih je spoznalo za resnice in ljubezni vredne, skrčiti v eno duhovno telo. Slišali smo: koliko več rok se sklene za molitev, toliko manj se jih stisne v pesti. Novomašni pridigar č. g. Jože Gabruč je slikar. Dve sliki o duhovniku nam bosta trajen vtis.

Se so nove maše narodni festivali, ki zberejo vse ljudstvo in ki izžarevajo še vedno svoj čar. Pri primiciji v Podjuni sklenejo novomašni potniki iz Roža in Zilje narodni krog.

Dejal je, da se je zahvalil pri daritvi v gozdu za vse, kar je dobrega prejel in lepega videl, kar je ljubezni okusil. Rekli bi laže: bilo je daritveno srečanje. Liturgija kot jezik tega sestanka se je s svojo prijazno obliko dotaknila slehernega in ga pritegnila tesneje. Vtis, da je nova maša

Ljudstvo pri prvi novomašniški daritvi

za korist. Duhovnik pa naj bo oskrbnik resnice. On ustvarja s svojo božjo besedo in človeško gesto. Gospod novomašnik je prejel poleg številnih želja tudi pozdrave in voščila gradiščanskih Hrvatov. Gospod prelat dr. Blüml pa mu jih je izrekel v svojem in škofovem imenu.

Naj ne ostane neomenjen šentpetrski pev-

Pri nas na Koroškem

BOROVJE, GRABLE IN SENČNI KRAJ PRI PLIBERKU

Borovje in Grable pod sončno Šmarjeto so dale tekom letošnje spomladi in zgodnjega poletja tri neveste in dva ženina.

Po Katrcu Šranc, Kušarjevo hčerko, je prišel, da jo popelje pred poročni oltar, Anzej Berhtold s sosednjega hriba. Sedaj sta nastanjena v Libučah.

Mohoborova Marica iz Grabel pa je šla za gospodinjjo s Francijem Danijel k Strniku v Borovje.

Tretji ženin Lojzež Rožman je na svoj dom v Senčnem kraju pripeljal Petrovo Micko iz Borovja. S sončnega hriba je v Senčni kraj prav gotovo prinesla dosti sonca svoje vesele narave, saj je dobra cerkvena pevka.

Vsi trije pari so mladi, pristno domači, delavni ljudje, zvesti izročilom versko in narodno zavedne kmečke hiše. Vsem želimo obilo sreče in naj jim Bog da obilo blagoslova pri delu na polju, hiši in dobre rasti za bodoči rod. Naj bi se razlegal vrisk, ki je lasten gorjancem ob setvi, košnji in žetvi, od bregov do najvišjih vrhov, da bi povezoval naše ljudstvo v pravem domačem duhu, bratstvu in miru.

Poleg teh parov sta bili spodaj pri Sv. Andreju še dve poroki domačinov, z obredi v nemškem jeziku.

Poročno slavje je res nekaj veselega. Mladim in stariim da novih moči in nove volje za življenjsko borbo. Svatom se zdi, da se bo vrisk in smeh, sproščen na svatbi, razlegal v brezkončnost. A na žalost nekje — včasih blizu, včasih iz daljave se že oglasi mrtvaški zvon. Kmalu, prekmalu začujemo nagrobni spev:

Kristjan na zemlji ni doma,
v nebesih ud je Večnega.
Nad zvezde pot njegova gre,
kjer bratje, sestre mu žive!

Tako je smrt odtrgala od nas dobro Mežnarjevo teto Leno v Zg. Libučah v starosti 72 let. Dolga leta je vdano nosila križ težke bolezni. Poleg tega je vedno rada pomagala sočloveku v potrebi in bila je še velika dobrotnica farne in podružne cerkve.

Za tem pogrebom smo položili k zadnjemu počitku 92 let starega Leninega strica, Aleškovega očeta iz Ponikve pri Pliberku. Bil je kmet korenjak, veren mož in oče, ugleden poštenjak. Njegov svetli lik naj živi naprej.

Nato je odšla v večnost Marija Burjak iz Šentjurja. Še pred dvema letoma je s skupino domačinov romala na Brezje in Sveto goro pri Gorici. Castila je Marijo.

Čudno pa se zavije in zamotá človeku pot, če poslušša drugoverske agente in se vda njihovim prigovarjanjem. Zato je bila Marija Burjak pokopana po adventistično.

Zelo iznenadila nas je smrt Marije Simon, prej imenovane Imanove matere. Rodilo se ji je šest otrok v Libučah v borni Imanovi bajti. Mož je bil čevljar, pa je odšel po svetu. Imanova mati pa je vzrejala šest otrok, nato sta mlajša dva umrla. Drobižu je nudila trdo prisluženi kruh. Junaško je nosila breme osamelosti, grozo pogorišča v letu 1933, bridkost brezdomstva in vso skrb za bodočnost na svojih ramah. Znala je prav ljubiti, potrpeti, skromno živeti. Vedno je bila vedra in dobre volje in dajala je poguma malodušnim.

Zadnja leta je preživljala skupno z družino svoje hčere vrtnarice v Pliberku. Kot zelo delavno ženo je bolezni zalotila pri delu na gredicah. V boleznih je mirno čakala odrešenja, tolažbe in plačila za zvestobo iz božjih rok. Umrla je v starosti 77 let. Njen grob so počastili mnogi prijatelji in pokrilo ga je nešteto rdečih nageljnov. Njen rožmarin pa še naprej zeleni na njeni gredi in v naših oknih.

Zadnjega smo pokopali Pavelna Kolenik, ki je umrl v težki bolezni v celovški bolnici. Dosegel je starost 65 let. Rodil se je v sončni Šmarjeti. Celu njegovo življenje je bilo napolnjeno z delom in skrbjo za družino. S svojo pridnostjo in s pridnostjo žene in sinov si je postavil lično hišico pod Borovjem. Vse prezgodaj je dobil prostorček za večni odpočitek na božji njivi pri Sv. Andreju.

Blagi, dobri naši prijatelji, bratje in sestre, ki ste odšli od nas, počivajte v božjem miru!

DARUJTE ZA „KOROTAN“

Vsak človek potrebuje dom, se pravi streho nad glavo in posteljo, kamor se zvečer vleže po opravljenih dolžnostih. Koroški slovenski študentje na Dunaju take strehe in postelje še nimajo in se morajo za drag denar potikati po privatnih stanovanjih. To je zanje zelo huda reč: izpostavljeni so vsem senčnim stranem hladnega, tujega velenja in ne okušajo tople domačnosti in zavetja v lastnem študentskem domu. Zato bi radi, kar se da hitro, postavili svoj dom „Korotan“, kjer bo lahko stanovalo okrog 80 študentov in študentk.

Zidavo tega doma naj bi imel na skrbi sleherni koroški Slovenec, ki mu je na tem, da bo dobila naša slovenska narodna skupnost na Koroškem slovenske inženirje, profesorje, zdravnike, pravnike, lekarnarje, agronome itd.

Za zidavo tega doma pa je potrebna velika vsota denarja, zato vas prosimo, ne zaprite duri pred nabiralci, ki bodo te dni nanje trkali, temveč vsak po svoji zmožnosti podprite širokogrudno to našo življenjsko važno delo!

Zrno k zrnu pogača, šiling k šilingu palača!

Studentje vam bomo vračali s pridnostjo in z zvestobo slovenskemu narodu!

Kresovanje v Št. Janžu

(Nadaljevanje s 1. strani)

bi vladal samo en narod ali dva ali pa trije, ampak hočemo sodelovanje vseh narodov na enaki pravici.

Zbrali smo se danes in srečali se bomo še jutri, da pred vso avstrijsko javnostjo dokažemo, da se smatramo za Avstrijce, in da hočemo kot Avstrijci tudi sodelovati pri nadaljnjem razvoju domovine. Pri vsem tem pa hočemo ostati zvesti narodu, iz katerega izhajamo.

Mladina je ta njegov govor navdušeno sprejela. Kres je še vedno gorel. Ob romantični svetlobi je spregovoril še zastopnik Čehov Ferdinand Malaček. Zahvalil se je koroški slovenski mladini za povabilo, da smejo mladi ljudje avstrijskih manjšin skupno na prostih tleh naše skupne domovine Avstrije proslaviti njen jubilej. Končal je z besedami: „... bodimo dobri vrtnarji v pestrem avstrijskem vrtu!“ Tudi Hrvati so se po zastopniku Franju Mersiču zahvalili, da smejo prisostvovati temu srečanju. S pesmijo so vse skupine pokazale ljubezen do materinega jezika. Kres je že ugašal, ko smo zapuščali Rute. V srcih mladine pa bo kres vedno gorel!

— majer —

Televizijska bolezen

Še kot študent sem nekoč bral članek socialnega pisatelja dr. Umeta o avtomobilizmu, ki je takrat bila v Ameriki strašna kakor kužne bolezni pred stoletji; saj je po statistikah zahtevala visoke procenete smrtnih žrtev. Tolikšne so bile že pred desetletji žrtve cestnega prometa.

Samo nekaj let je preteklo in avtomobilska kuga se je pojavila z vso krutostjo tudi pri nas in zahteva dnevno tako številne žrtve. Danes s prav isto zaskrbljenostjo rešujejo to težko vprašanje v Ameriki kot v Evropi; saj je postal v vsem civiliziranem svetu prav avtomobilizem že pravo bojno polje, kjer se za življenje in smrt bojujeta tehnika in človek.

Nedolgo od tega pa sem čital v nekem slovensko-ameriškem listu poročilo o novi ameriški bolezni, ki prav tako vedno bolj grozi tudi Evropi. Ta bolezen bi se lahko imenovala „televitis“ ali televizijska bolezen“. Iz naslednjih pripovedovanj bomo z lahkoto spoznali v čem je ta bolezen in kako se ji naj človek zoperstavlja, da ji ne bo kot slabič podlegel.

Nekdo pripoveduje o sebi, da ga je televizija tako navezala nase, da ji je bil ves vdan, vsak prosti čas je prebil pri svojem televizijskem aparatu, celo med jedjo in med britjem je bil ves zaverovan v televizijski program. Za nobeno drugo reč ni imel več časa.

Po dolgem času je nekoč pogledal dnevni časopis, ki je sicer vsako jutro prihajal v hišo, pa so ga rabili samo za kakšno zavijanje ali kaj podobnega. Nekako slučajno je torej tisti dan pogledal naslovno stran časopisa in opazil zanimiv naslov. Vendar tisti dan ni bral drugega kakor naslove, ves njegov ostali prosti čas je bil zopet posvečen televiziji. Drugi dan je bral že nekaj poročil v dnevniku in potem vsak dan več. Končno se je lotil tudi knjige in jo prebral do zadnje strani. Trdi z veselo samozavestjo, da se mu je to posrečilo zopet enkrat po dolgih letih. Ko je s tem uspel, je začutil, da je ozdravljen od bolezni „televitis“ in se mu je zdelo potrebno, da to razglasi po vsej Ameriki.

Ford pripoveduje

Še bolj pa je zanimivo pripovedovanje nekega Forda, ki prav dobro označuje norost, ki se polasti mnogih spričo televizijskega aparata v hiši. Takole nekako pripoveduje:

Milijoni Amerikancev so dandanes sužnji televizije. Po izjavi zdravnikov si je že dve tretjini naših ljudi nakopalo to bolezen. Ti siromaki živijo neprestano pod vtisom, da nekam potujejo. Vsi stoli v njihovi sprejemnici so brnjeni v eno smer, prav tako kot v avtobusu ali na vlakcu. Če so ti ljudje oženjeni in imajo družine, zlepa ne vidijo žene in otrok drugače kot nekake sence, ki se premikajo v poltemi pred televizijskim aparatom. Pa to še ni vse. Vsi programi ne morejo biti istočasno vidni.

Darina Konc:

Po sinjem morju v ANTIČNI SVET

Hodimo po mestnih ulicah, gledamo, kramljamo, napravimo fotografske posnetke, se veselimo tople svobodnosti in brezskrbnosti v živahnem tujem mestu. Vstopimo v veliko pravoslavno cerkev ob glavni ulici. Veliko svetišče, srebrne in zlate ikone, mogočen ikonostas. V vseh grških cerkvah, ki smo jih obiskali, smo se čudili bogastvu in razkošju notranjosti pa tudi skladnosti celotnih stavb, zgrajenih v bizantinskem stilu (slogu). Nedaleč od pravoslavne cerkve smo našli tudi katoliško cerkev, ki jo najbrž oskrbujejo Francozi. Kupili smo drobno svečko in jo pržgali v tej cerkvi pred Marijo, Morsko Zvezdo. Za srečno nadaljnjo pot po morju.

Proti večeru sva se dvignili s Franco po mogočnih stopnicah na hrib, kjer je bila nekoč silna trdnjava. Zdej je le še deloma ohranjeno zunanje obzidje. V notranjosti so nasadi južnega sadja. Vrste mladih pomarančnih dreves z zlatimi sadeži na vejah. Tam preko oljka in spet prtično grmovje, bar, pinija.

Stojiva ob podiračem se obzidju in gledava na nemirno mesto spodaj, obrito z morjem, v katerega bo zdaj zdaj ugasnilo sonce. Stojiva in gledava. Da bi takole spokojno ugasnilo tudi najino življenje v večni pristan, svetlo in bogato dobrih del. Sva kakor otroka, ki se znata samo čudi-

ZA MLADINO IN PROSVETO

Moderna sredstva obveščanja

Moderna sredstva obveščanja kot so: tisk, radio, televizija, kino, morejo človeštvu prinesiti velik blagoslov ali pa strašno prekletstvo. Tako je že pred obravnavanjem tega važnega sodobnega vprašanja izrekel kardinal Cento, ko je pripravljal tozadevne predloge.

Nihče ne more biti danes več brezbrizen do modernih iznajdb. „Kaj mi mar kino... Za me televizija ne obstoji... Saj niti radioaparata ne poslušam...“; tak človek je podoben noju, ki si zakrije glavo v puščavski pesek, da ga ne bi videla sovražna zver. Te iznajdbe so danes najmočnejši faktor javnega mnenja in najuspešnejši krojitelj splošnega mišljenja. Svoj vpliv razliva na

Mož hoče gledati svoj program, žena zahteva svojega, otroci pa zopet svojega. V prepiru seveda zmaga navadno mož, pa za ceno solz, ki jih pretakajo otroci. Nevoljni se nato razbeže in puste očeta samega. Pa so nekoč, ko je bila televizija šele na pohodu, na dolgo in široko obetali, kako bo televizija pripomogla, da bo ostajal sklenjen družinski krog vsak večer pod streho hiše ene...

Nekega dne pa se Ford napoti k zdravniku, da ga preišče. Doslej je bil zdrav kot riba v vodi in zdravnik je bil vedno z njim zadovoljen. Ko ga je pa preiskoval pri zadnjem pregledu, mu je zdravnik stavil razna vprašanja, kajti pri Fordu so se pojavile razne motnje. Priznati mu je moral, da se mu delajo črne pege pred očmi, razni predmeti se premikajo sem in tja, včasih so ljudje v njegovih očeh tako čudno popačeni in podobno. Zdravnik ni nič več ugal in je kar brž vprašal: „Koliko televizijskih programov gledate vsak dan?“ Ford je moral priznati, da sploh ne šteje; saj gleda redno program za programom. Ko se zjutraj zbudi, odpre televizijski aparat; zajtrk, obed in večerjo ukaže vedno prinesiti pred aparat. Če ga kdo vpraša, koliko je ura, odgovori, da manjka še toliko in toliko do naslednjega programa.

Zaklel se je ...

Zdravnik je rekel, da ne more nič pomagati. Drugih zdravil ni, kot da se zakolne, da ne bo več gledal televizije. Prav kakor za pijanca ni zdravil, razen podobna zakletve. Dal je pacientu-Fordu naslov organizacije, ki take zakletve sprejema in skuša ozdraviti televizijske pijance.

Mož je šel in se vpisal. Dali so mu re-

cele narode in preko vseh meja. Neki kardinal je ob priliki razprave dejal, da bi bilo kar smešno, če bi si kdo drznil ta silni vpliv modernih komunikacijskih sredstev omejiti ali se mu zoperstaviti. Ostane zato le ena rešitev, da si namreč ta sredstva usmerimo v koristno smer ter si jih prisvojimo za službo dobremu. Prenehati je treba s ponavljanjem očitkov in negativno kritiko, ki je bila dolgo značilna za katoliške kroge v preteklosti. Končno pa je nastopil čas, ko mora biti vsak toliko izobražen in močan v sebi, da bo znal izbirati dobro in zavračati slabo od tega, kar nam posredujejo moderna obveščevalna sredstva.

cept za zdravljenje skozi sedem dni, on pa je moral narediti zaobljubo, da se bo držal recepta.

Kakor je obljubil, tako je tudi storil. Po sedmih dneh je bil ozdravljen in je veselo vzkliknil: Zdej sem zopet svoboden in neodvisen človek! Neverjetno dobro se počutim. Po dolgem času sem spet enkrat videl ženo in otroke pri belem dnevu... Moje oči so zopet zdrave in dobil sem nazaj nekdanjo službo. Kadar sem kam povabljen na obed, in hoče moj gostitelj po obedu odpreti televizijski aparat, tedaj jaz takoj odklonim, kot bi odklonil kot nekadilec ponujeno cigareto: Ne, hvala, nikoli ne povoham televizije. In tedaj imam sijajen občutek svobodnega človeka.

Morda zares ne bo več dolgo, ko bo z vso resnostjo ogrožala ta nalezljiva družabna bolezen tudi našega človeka. Saj nismo več daleč, ko bo v vsaki družini stal poleg radioaparata tudi televizijski aparat. Že radio je prinesel v družinsko skupnost mnogo tujega, razkrajajočega; z vdorom televizije v družino, pa se bo to, kot kaže primer Amerike, razbohotilo kot prava družabna bolezen: televitis.

MEH ZA SMEH

ALKOHOL — STRUP

Gospodična učiteljica je hotela otroke prepričati, da je alkohol strup, ki se ga moramo čim bolj izogibati. Da bi svojo trditve še bolj podprla, je prinesla v razred dve glisti. Eno je spustila v kozarec, ki je bil poln alkohola, drugo v kozarec z vodo. Glista v alkoholu se je malo zvila, pa se je že pogreznila na dno, ona v kozarcu z

ti in zahvaljevati. Kako neskončen, lep in dober si, o Bog, v svojem stvarstvu!

V mestu so zagorele luči in reklame. Pravzaprav je šele zdaj oživel tudi mesto. Počasi se spuščava s trdnjavskega hriba in brez načrta stopava po ulicah, cestah in spet ulicah. Brez reda in načrta se menjavajo bogate moderne trgovine z orientalskimi delavnicami in prodajnicami, vse skupaj na cesti. Trgovine so preobložene, kupovalcev skoraj ni. Morda jih je v dopoldanskih urah več. Toliko vabljivih spominčkov vabi, na toliko dragih ljudi misliva, ki bi jih radi razveselili. Določena vsota drahem nama seveda ne more izpolniti vseh velikih želja. Vendar je prijetno postati pred bogato izložbo in občudovati. Spominke bomo nakupili v Atenah.

Za slovo od Patrasa obiščeva še skoraj novo pravoslavno cerkev na planoti pod trdnjavskega hriba. Veliko, mračno cerkev razsvetljuje samo nevidna luč, ki boža Marijino ikono nad ikonostasom — Marija Bogorodnica. Pokleknila bi, sklenila roki in prisrčno odmolila Očenaš za zedinjenje vseh kristjanov, vseh, ki imajo Marijo radi. Po Njej nam je vsem prišlo odrešenje. V velikem koncilu je postala Mati Cerkve. Naj bi se po njeni materinski priprošnji združile vse krščanske cerkve, vsi kristjani v eno veliko božjo in Marijino družino, da bi bil „en hlev in en Pastir.“

V teh mislih me zmoti prihajajoči šum in cepetanje z nogami. Dva, štiri do petletna otroka sta se prilovila v cerkev. Za njima skupina ljudi. Starejša žena nosi v naročju otroka. Prinesli so ga h krstu. Takoj

sta pri roki dva duhovnika. Ne morem kaj dosti slišati in videti, ves čas motita molitev in obred nemirna mala neugnanca. Mehko razsvetljava Marijine ikone briše močna žarnica ob vratih.

Blagoslovni našo pot, velika Bogorodica, in ostani nam vsem zemeljskim romarjem vedno svetla — Morska Zvezda.

Polni vtisov in drobnih doživetij smo se spet zbrali na ladji. Prijetno smo utrujeni in kar kmalu se porazgubimo po kablinah. Jutri zjutraj, torek, 26. januarja, bomo v Pireju, to je v atenskem pristanišču, na cilju svojega popotovanja.

V Pireju. Nebo nad nami je oblačno. Vendar se nam dežja in snega ni bati. Pristanišče je kakor bojišče po veliki bitki. Vse navzkriž, nikjer reda. Ladje, večje in manjše, kamioni in žerjavi, mornarji in delavci, domačini in tujci. Vse se giblje, nekaj hoče, dela in se mudi. Dobro moramo paziti, da pridemo srečno do nekega izhoda.

Prva cesta ob pristanišču nas do kraja razočara. Široka, umazana, na levi strani bedne pritlične bajtice in taberne. Prav tako vise človeška bivališča na skoraj odsekani visoki kamniti steni. Saj mora prva burja vse skupaj odnesti. In vendar ne odnese. Tu pač žive pristaniški delavci in njihove družine. Morda bi si mogli urediti boljši dom, pa so se navadili na svojo berčajo in so zadovoljni, da imajo kos vsakdanjega kruha. Kdo bi vedel.

Mimo nas se poganjajo kamioni, do vrha naloženi. Vmes avtomobili vseh narodnosti. Ob cesti so skladišča, delavnice, male trgovine, tudi tovarne. Vse je kakor je bilo

Otroški katiček

Stari grad —

Alt Finkenstein

Razvalina tega nekdanjega znamenitega ko-roškega gradu leži na južni strani Baškega jezera. Do nje se pride ali od postaje Bače-Faak am See skozi vas Podgorje-Pogöriach ali pa iz Loč-Latschach kake tričetrt ure hoda po lepi gozdni poti. Obisk te razvaline se vsakomur dobro izplača, ker se mudi z nje izredno lep razgled po okoliških dolinah in visokih gorah.

Grad je bil sezidan v 12. stoletju na mogočni skali ob vznožju Karavank. Dostopen je bil samo od vzhoda. Z vseh drugih strani je bil zavarovan z globokimi prepadi proti vsakemu sovražniku. V grad so vodila dvojna težka vrata. Nad prvimi je videti še danes grb (Wappen) Ditrichsteinov, nekdanjih posestnikov grada. Ta grb obstoji iz dveh nožev za obrezovanje vinske trte. (Rebenmesser).

Stari grad ali bektanjski grad (Finkenstein) kakor se tudi imenuje, je užival med koroškimi gradovi velik sloves. Posebno je postal znamenit radi tega, ker so leta 1469 poslali cesarjevega sina Maksimilijana (ki je bil pozneje cesar Maksimilijan I.) kot desetletnega dečka na ta grad, da ga zavarujejo pred Turki.

Metulj

Na cvetki ziblje se metulj,
metuljček lahkokrili...
Oj le kako, oj le kako
metuljčka bi ulovili?

Povejmo mu, da fantek naš
bi z njim se rad pobratil
in bi za njim po travnikih
vse dneve kolovratil.

Potem morda bo sam prišel,
mu na ročico sedel
in ga s seboj čez hrib in plan
v deveti raj povedel...

R. Rudan

vodo pa je živahno plavala v tekočini. Učiteljica je bila prepričana, da otroci razumejo pomen tega poskusa, pa je vprašala: „Otroci, kaj se iz tega, kar ste videli, učimo?“

Odgovor je bil vse preje kot pričakovano: „Da ne bomo imeli glist, če bomo pili alkohol.“

in je nastajalo v stoletjih. Do mesta Aten je nekaj kilometrov, zato se vsedemo v temnačno cestno železnico, ki nas bo pripeljala v mesto. Stojim ob klopi, ker so vsi prostori zasedeni. Poleg mene je mlad grški vojak, skoraj deček. Pred njim na klopi sedi grški pravoslavni duhovnik. Drugače je oblečen, kakor so srbski. Značilno je zlasti pokrivalo. Nekak bired z ravno strešico. Duhovnik je že močno v letih, ves čas molčeč in zamišljen vase...

Mestna železnica zavoji v podzemlje, vendar to ni pariški metro. In že se dvigamo po stopnicah v mesto. Kakor v pravljici. V trenutku se je vse spremenilo. Iz umazanega predmestja, sredi modernih Aten. Prav lahko bi mislili, da smo na Dunaju ali v Parizu. Toliko nas je, da ne vidimo drug drugega in se tudi drug za drugega ne utegnemo meniti.

Naš namen je ogled častitljive Akropole. Samo, da se prav usmerimo. Stopamo proti zahodu po morda najbolj prometni ulici. Sredi dopoldneva je. Na desni in levi same trgovine. Nekake skrinjice zlatarjev stoje kar na pločniku. Blago je izloženo kar zunaj. Tu ni samopostrežnih trgovin, to so orientalske trgovinice, velike in majhne, urejene in neurejene, kjer se da dogovoriti in pobarantati v vseh evropskih jezikih. Zanimivo. Tudi nebo nam je naklonjeno. V Atenah je že pomlad. Dan je aprilsko topel.

Naša pot postaja vsebolj predmestna. Že se dvigamo v hrib. Ni preveč strmo. Po bočje je vse polno kamenja. To še ni prava Akropola. Do nje vodi široka urejena pot,

P ∞ I ∞ S ∞ A ∞ N ∞ O B ∞ R ∞ A ∞ N ∞ J ∞ E

Nikoli mi ni uspelo z brkami prebuditi spečega Indijanca, zato me je hote! v nekem peruanskem pristanišču te žalostne umetnije naučiti kapetan Gonzales, ki je nosil s seboj krasen korobač z zlatim držajem in s svinčeno kroglo za nameček na drugem koncu.

„Govedo zanikrno!“ se je na vse grlo zadržal kapetan in si pogladil donjuanske brke. „Takšni so vsi ti nepridipravi. Ukazal sem mu osedlati ob petih zjutraj, pa si ga oglejte sedaj: sedem je že, pa še vedno spi kot zaklan! V Huarazu pa moram biti v dveh dneh.“

Rdečkožec je oblečen spal na prostem, pod glavo pa si je dal staro sedlo. Ob prvem stiku s kapetanovo nogo se je sunkoma dvignil in se pričel pretegovati. Ne vem, kako nas gledajo Indijanci, ko po njih udrihamo z bičem. Ker se je menda nekoliko prepočasno prebujal v utrudljivo vsakdanjost, ga je kapetan oplazil s korobačem po sredi obraza. Oba z Indijancem sva se stresla: on zaradi krvi, ki mu je po licu kapljala kakor solze, jaz pa zaradi svojih zakoreninjenih sentimentalnih predsodkov proti take-mu ravnanju, ki sem se jih bil navzel kot izobraženec. Zgrabil sem prenapeteža za roko in preprečil, da ga ni znova počil.

„Krščendus!“ se je večkrat zapored krepko pridušil krvolok in me besno gledal. „Tako je treba ravnati s temi barbari. Vi tega pač še ne veste, doktor...“

Kapetan Gonzales me je imenoval z akademskim naslovom zato, ker je pač videl moje svetle škornje, novi poncho, ki ga še niso izdelali gorski vetrovi, ter meščansko mehkužnost. Prejšnjega večera, potem ko me je v revni pristaniški beznici pri kocki obral za pet srebrnikov, me je z očetovskim smehljajem povabil: „Kajne, doktorček, jutri pa jo bova skupaj mahnila proti Huarazu. Boste videli, kakšno zabavo bova imela z mojim lopovskim Indijancem, s tem cepcem, ki ima v vsaki bajti vsaj po eno priležnico. Lani je bil pri meni v službi, sedaj pa mi ga je moj prijatelj prefekt poslal kot slugo. Povem vam, bal se ga je tega falota!“

Dolgo sem moral občudovati večje stakna oblačila kapetanovega „falota“, ki je bil zlezal kar sam vase, da ga ni bilo več kot za kepo. Indijanci prav tako kot divje zveri težko prenesejo bič.

Spet se je čez gostilniško dvorišče razlegel oficirjev glas: „Pa moj črni plašč, ti kanalja? Če se ne podvizaš, boš doživel nekaj nenavadnega.“

„Ga že nesem, gospodar!“ Indijanec je izgubil v hlev iskati črni plašč, a nazaj ga ni bilo več. Preteklo je deset, dvajset minut, pol ure in tedaj je izbruhnil, podobno naraščajočemu hrupu orkestra, pravcati vihar najizbranejših psov. Bog in Mati božja

sta se mešala na kapetanovih ustnicah s sočnimi južnoameriškimi kletvicami kot ob mračnih obredih andskih čarovnic. Kljub temu kapetan Gonzales ni mogel najti v vsem pristanišču svojega sluga in nenadkrijivega vodiča, zato je napovedovaje nove kazni in strahote sam krenil na pot.

„Ne pridružite se kapetanu! Pravcati barbar je,“ mi je prišepnil krčmar. Zato se še nisem nameraval odpraviti, izgovarjajoč se na neke nakupe. Dve uri pozneje, ko sem zajahal svojo neprekosljivo brzonogo mulo, je prikobacal proti meni nekak ovčji kožuh, iz zaprašene volne je pokukala razku-

Druga dne je bilo potovanje še bolj imenitno. Uslužen in ponižen kot vedno se je moj sopotnik kar prepogosto ustavil na vratih obcestnih koč, kot da v svoji mehki kečuansčini poizveduje za novicami. Indijanke, medtem ko so mi podajale chicho, so me pozorno gledale in zdelo se mi je, da sem v njihovih pogledih zasledil nepričakovano naklonjenost. Sicer pa — kdo bi uganil, kaj se dogaja v dušah teh ljudi? Nekajkrat se je proti svoji navadi razgovoril in mi v svojem otročjem jeziku jel pripovedovati zgodbe, ob katerih popotnike spreletava leden srh. Resnične zgodbe o

zu so srepeli vame s svojimi zlovesčimi očmi.

Prispela sva v ozko sotesko, od koder sem lahko sredi enolične rjavkasto-rdeče gorske verige nejasno videl rumenkasto planoto s proti nebu štrlečimi kaktusi.

„Malo počakaj, gospodar,“ je iznenada zabundal vodič in v trenutku izgubil. Zaman sem ga čakal in že se me je začel lotevati nemir. Potipal sem revolver za pasom in glasno spodbujal neodločno mulo, ki je z ušesi, mahajočimi kakor dva praporčka, prisluskovala zavijanju vetra, ocenjevala nevarnost in se obnašala, kakor da jo drži smrt za vrat.

Izenada je v pogorju votlo zabobnelo: nekaj se je kotalilo z višine. Zdajci je komaj petnajst metrov od mene preletela jata kondorjev v prečnem letu in obenem sem povsem jasno zagledal — kajti prišel sem do ovinka na stezi — temno gmoto, konja in človeka, kako je hrupno odskakovala po strmini, dvigala oblak prahu, se razbijala ob ostrih robovih skalovja in nazadnje okrvavila razpenjeno reko globoko spodaj. Trd od groze sem čakal, medtem ko je med gorami štiri ali petkrat odjeknil odmev smrtnega padca. Nad razbitima truploma je kot obrnjen štožec, podoben lijaku tornada, zakročila jata rjavkastih kril.

Še bolj sključen kot sicer, s pritajenim korakom divjega zajca se je pojavil moj vodič, zgrabil mulo za povodec in šepetaje zatarnal: „Gospodar, ali si videl kapetana?“

Kapetana! Ves prepaden sem buljil v vodiča, čigar zagonetni pogled je počival na meni, čakajoč, kako bom sprejel to novico. Ker sem ga potem zasul s kopico vprašanj, mi je v svoji zmešani govorici pojasnjeval, da včasih nesramni kondorji s krilom udarjajo v ramo popotnika in ga zrinejo v prepad. Popotnik je ob ravaotežje in se skotali v brezno. To je doletelo tudi kapetana Gonzalesa. „Ubog! revež, ay, ay, ay!“ je zatarnal, se prekrizal in si snel širokokrajni sombero iz klobučevine, kot bi me hotel prepričati o resničnosti svoje izpovedi. Kot čarovnik je zamahovaje z rokama posnemal plahutanje kondorjev, ki so se spodaj že trgali za trupli.

Nič več nisem silil vanj z vprašanji, kajti to so skrivnosti moje domovine, ki jih njegovi rojaki le neradi izdajajo belcem. Kdo ve, morda je med Indijanci in kondorji sklenjen tajen sporazum, zaradi katerega se kondorji maščujejo nad nami, belimi vsiljivci, za te krivice, storjene indijanske-mu rodu. Vsekakor pa sem ob tem nedosegljivem vodiču, ki me je zapustil ob vходу v Huaraz ter odklonil vsakršno nagrado, za nameček pa mi še poljubil obe roki, spoznal, da je včasih nespametno z bičem v rokah dražiti vase zaprte zavojevane andske Indijance. (Calderon)

Kondorjevo maščevanje

štrana glava in zamrmrala: „Gospod, če želiš grem s teboj...“

Cesa sem si bolj želel kot tega! Pred menoj je bil namreč izgubljeni, kaznovani Indijanec. Ze celo uro sem stikal po pristanišču za kakšnim vodičem, ki bi me vodil po slabih gorskih stezah in po potrebi tudi popravil najkrajšo pot med prepadi in skalami, ki jo kamniti plazovi ali čeževje v nekaj trenutkih lahko uničijo.

Privolil sem, ne da bi ga povprašal, koliko bo za to zahteval. Indijanec mi je v spakedrani španščini pojasnil, da me bo čakal na koncu naselja. Ustavil sem se v neki koči in prosil za malo žgane pijače, da si privežem dušo, ko sem ga zagledal prihajati proti koči na sključenem konjiču, ki pa je bil pogumnejši od moje postavne mule. Brez govoričenja in barantanja me je vaški vodič povedel po bližnjicah in strminah; ko mi je pripeka izsušila drobovje, mi je podal vrč v chicho ali pa mi ponudil pečene koruze. Priznati moram, da si v obcestni krčmi nikdar ne bi znal tako mehko postlati ležišča iz poncha, plašča in sedla, kot mi je to napravil moj rdečkožec.

popotnikih, ki so se zvrnili v brezno, ker se je z andskega pogorja nenadoma utrgala skala. „Tam doli, gospodar!“ In v razdrapanih globelih mi je v rečnem koritu kazal izprana okostja.

Potovanje me je pričelo nehote prevzemati. Andsko pogorje je ob večerih podobno ogromnim sivim grobovom: iz vijoličastih, s puno poraslih reber so se dvigale megle proti zasneženim vrhovom. Vzdož ogromnih skal, ki so ležale ob poti kot razsuta vretenca gigantske hrbtenice, naju je v kamenje zasekana pot tik ob zevajočem prepadu kot v prastarih zgodbah vodiča v nenavadno deželo. Toda Indijanec, ki je trepetal pod korobačem, je pokazal tu naravnost akrobatsko spretnost, ko se je mehko spuščal preko nevarnih mest in vodil mojo plašljivo mulo, ki je pogledovala proti prepadu in kazala vse značke, da bo zdaj zdaj zdrsnila v globino. Ura takšnega potovanja spravi vsakogar ob živce; surovi veter, ki žvižga med pečinami, še pospešuje vrtoglavico. Kondorji, prijatelji gorskih vrhov, so krožili tako blizu, da mi je zrak, ki so ga vzvalovila njihova krila, božal lica. Od bli-

Pokopal sem svojo ljubezen

Pokopal sem svojo ljubezen
in vse svoje ipe želje,
da več bi ne našle poti
v to trudno moje srcé.

A kadar otožna, samotna
razgrne se noč nad zemljó,
pa vstane ljubezen iz groba
z nekdanjo čarobno močjó.

Vse davne, pozabljene pesmi
iz groba prihajajo,
kot plašne, polnočne sence
nad mano plavajo.

In trudni obraz mi hladijo
ljubeče, bele roké...
Tam zunaj sanjajo zvezde,
valovi pod oknom šumé.

Ivan Cankar, „Iz lepih časov“

po kateri morejo voziti tudi avtobusi. Prvi pozdrav pred vstopom v zgodovinski svet so vsiljivi prodajalci razglednic, prospektov in vodičev. Seveda kupimo, čeprav izbira ni posebno velika.

Na Akropolo moremo le od zahodne strani. Za vstop je treba odšteti kar 15 drahem.

Na Akropoli smo. Akropola je pravzaprav hrib, nekaka naravna trdnjava sredi Aten, 156 metrov visoka. Na skalnem vrhu počivajo najznačilnejši monumenti (spomeniki) grške antične umetnosti. Muzej na Akropoli hrani poleg drugih znamenitosti še spomenike iz arhaičnega časa. Ogledujemo in se čudimo. Z vsa to umetnostjo so stari Grki častili svoje bogove. Naj omenim le Parthenon, Erechteion, Nike-tempel, balustrada z reliefi. Saj bi morala ponoviti vso grško zgodovino in zraven poznati temelje likovne umetnosti, da bi se mogla razpisati. Med stebrovjem stoji že pol ure in več angleški profesor in razlaga svojim študentom. Pazljivo ga poslušajo, pišejo in rišejo v svoje beležke. Profesor pa, kakor da bi božal molčečo marmorno umetnino, katero pozna do zadnjih zarezic. Škoda da ne morem biti med njegovimi učenci. Vse dopoldne ogledujemo. Profesorica Danica je naš vodič v antično umetnost.

Z Akropole je prekrasen pogled na mesto Atene, ki se širi na vse strani. Kakor kameno morje. Hiša pri hišici, palača, blok in stolpnica. Zelenih vrto in lepih parkov skoraj ne opazimo. Z Akropole poiščemo nekaj mestnih zanimivosti. To so stari trg, Aeropagus, kjer je po starem izročilu sveti Pavel oznanjal Kristusov nauk Atenčan-

nom, Hadrijanova vrata, novi atenski stadion, svetišče olimpijskega boga Zeusa in drugo. Kdo bi mogel ob prvem obisku vse videti, si vse zapomniti.

Od severa je potegnili mrzel veter. Šele ob popoldanskih urah zapuščamo Akropolo, si nakupimo nekaj spominkov, spijemo skodelico tople črne kave in se pokrepčamo z malico, ki so nam jo dali s seboj. Zaradi oddaljenosti Aten od Pireja, kjer stoji naša ladja, se opoldne nismo mogli vrniti.

Popoldne hodimo po mestu. Odličen narčrt po skoraj dvamilijonskem mestu nam je edini vodnik. Spet in spet se ustavimo. Ob cesti dolge stojnice najlepšega cvetja. Celo gladiole in prelepe vrtnice. Stopamo skozi velik park, ki nas pripelje na široko cesto prav pred kraljevo palačo. Srečo imamo. Pravkar se menjava kraljeva paradna straža. Štirje fantje v grških narodnih nošah, s starinsko veliko puško na rami prikoračajo strumno preko ceste, se ustavijo pred stražnico in zamenjajo stražarje, ki so pred njimi stali kakor kipi na svojem mestu. Ko bi mogli pokukati še tja preko visoke ograje lepih vrto in kraljevsko palačo in pozdraviti mladega kralja Konstantina in kraljico Ireno! Pa smo se zadovoljili, da smo nakupili najnovejše znamke z njunima portretoma in jih pripelili na razglednice, poslame našim dragim v domovino. Mimogrede smo pozdravili še nekaj pravoslavniških cerkva. Ves dan nam je poučna ekskurzija. Skoraj preutrudljiva in prenatrpana za en dan. Ob petih smo se vrnili na ladjo. Kramljamo pozno v večer.

Ne moremo spati. Moti nas škripajoče dviganje in padanje žerjavov. Do enajstih ponoči so izlagali pripeljana blago.

Šele naslednji dan zvečer odrinemo iz Pireja. Drugi dan našega bivanja v Atenah je bolj zasebnega značaj. Nekateri hite še enkrat v Atene, drugi si ogledujemo mesto Pirej. Tudi tukaj je mnogo zanimivega. Ustavimo se pred kioskom na glavni ulici. Prodajalec je že priletel Rus. Razumemo ga in on nas. Mislim, da je bil tisti dan zadovoljen s svojim izkupičkom.

Kar prehitro mineva čas. Saj smo že skoraj doma v tujem svetu. Sami odkrivamo drobne zanimivosti in smo najboljše volje. „Le jadra spet razpnimo, valovom se zročimo.“

V sredo zvečer, ob osmih smo zapustili Pirej. Dolgo, dolgo smo stali ob ladijski ograji in se tiho poslavljali. Nad Pirejem in Atenami so že gorele zvezde. Nocoj bomo posedeli v jedilnici. Videti hočemo Korintski zaliv ponoči. Poleg tega pa bomo proslavili Frančin god. Naši skupinici sta se pridružila še prijazna Salzburžana. Ob kozarcu vina smo se razživel in naša pesem je napolnila ladijske prostore. Dozdaž še nismo utegnili zapeti. Kako je vendar lepa naša pesem v tujem svetu!

„Oj mladost ti moja, kam si se zgubila.“ Korintski zaliv. Ob dveh ponoči se peljemo po 6 kilometrov dolgem in 24 metrov širokem prelivu. Na obeh straneh pečine do 90 metrov visoke. Tam gori pas nočnega neba. Tiho drsimo skozi preliv. Luči na obeh straneh kažejo ladji pot. Deset let so gradili to morsko ožino. Ni čudno,

da je še danes zelo draga. Za vsak preplav ladje 300 dolarjev.

Šele ob treh zjutraj sva s Francsko v kabini. Vendar tudi nocoj odmoliva rožni venec. Toliko lepega sva doživeli.

Vračamo se. Morje nam je naklonjeno. Popoldne celo posedimo na palubi in se sončimo. Tudi nazaj grede se ustavljam. V ponedeljek zjutraj v Bariju, italijanskem pristaniškem mestu. To pot se nam je pokazalo v pravi južni pomladi. Žal, da nikogar ne poznamo, da bi nam pokazal nekaj mestnih posebnosti.

Še enkrat smo pozdravili naš Dubrovnik. Nedeljo dopoldne smo preživeli v Splitu, kjer smo bili lahko pri sveti maši. Čudno, prav to nedeljo je bil na vrsti evangelij o viharju na morju, ki ga je Jezus s svojo božjo močjo umiril. Ne bojmo se, ne bodimo maloverni! On, Gospod Jezus, je tudi danes med nami in z nami, božji Krmar svete Cerkve in vsakega med nami...

Postanek je še v Zadru in Šibeniku in že smo na Reki, naši izhodiščni točki po desetih dneh vožnje po morju sredi zime, meseca januarja. Na Reki dežuje že nekaj dni. Kaj naj bi v dežju in vlagi? S prvim vlakom proti Ljubljani. Vse do Postojne dež, megla. Više v Sloveniji sneg, mraz, zima.

Lepo je potovati, toda še vse lepše je po srečnem potovanju priti domov, pod naše zveste gore. Jutri bo Marijin praznik — Svečnica, dan iskrene zahvale. Potovanje po sinjem morju v antični svet je bilo lepo in srečno.

KONEC

Moskva odgovorila Kitajski

Nobenih pustolovčin v Aziji

Sovjetski ministrski predsednik Kosigin je v ponedeljek zavrnil kitajske zahteve, naj bi Sovjetska zveza posegla v vojno v Vietnamu. Kosigin je naglasil, da Sovjetska zveza odklanja vsako pustolovsko politiko v vietnamski vojni. Kosiginov govor je drugi dokaz, da je sovjetska politika za popuščanje, potem ko je že dan poprej vodja partije Brežnjev imel govor, v katerem se je vzdržal vsakega ostrega napada na Združene države Amerike, medtem ko je najostreje napadel rdečo Kitajsko.

Naša dežela je pripravljena za vsak slučaj, toda vsaka pustolovska, nepremišljena politika nam je tuja, je rekel sovjetski ministrski predsednik Kosigin v ponedeljek na proslavi v Volgogradu (bivši Stalingrad). Sovjetska zveza bo odločno nastopila proti vsem izzivačem in imperialistično-napadalnim krogom, toda ne bo pa sledila primeru onih, ki gredo po vojnih sledovih, je na-

glasil sovjetski ministrski predsednik Kosigin in s tem namigoval na vietnamski spor, ne da bi pri tem naravnost z imenom nazval vojskujočo se deželo. Bil je to po več mesecih prvi govor nekega vodilnega sovjetskega politika, v katerem so manjkali težki izpadi napram Združenim ameriškim državam zaradi Vietnama.

Partijski vodja Brežnjev, ki je preteklo soboto govoril v Leningradu, je sicer kritiziral ameriško vietnamsko politiko, vendar v čisto umerjenem tonu. Razen tega ni bilo v njegovem govoru nikjer omenjeno sicer običajno zagotovilo, da bo Sovjetska zveza podprla in še nadalje podpirala vietnamsko ljudstvo.

Ministrski predsednik Kosigin je v svojem govoru v Volgogradu razen tega ne navadno hvalil sovjetsko-amerikanske sodelovanje med drugo svetovno vojno.

Alžirija ima novo vlado

Strokovnjaki namesto politikov

Polkovnik Houari Bumediën je v torek predstavil novo alžirsko vlado, ki jo sestavljajo v prvi vrsti sami strokovnjaki in ne politiki, kakor je bil to slučaj pri prejšnji alžirski vladi. Polkovnik Houari Bumediën je ministrski predsednik, hkrati pa je obdržal vojaško poveljstvo dežele. Od znamenitih zgodovinskih revolucijskih voditeljev, devetih alžirskih partizanov, ki so pričeli upor proti Franciji in potem preživeli leta v francoskih ječah, je omenjen samo Rabah Bitat kot državni minister; baje je on tudi namestnik voditelja vlade polkovnika Houarija Bumediëna.

Zunanji minister je ostal Buteflika, med-

tem ko je Bumaza, ki je bil že v Ben Belovi vladi industrijski minister, sedaj prevzel informacijsko ministrstvo, na njegovo mesto pa je prišel mladi gospodarski strokovnjak Adbesalam Belaid, ki je v zadnjem času vodil s Francijo pogajanja o alžirskih naftnih poljih.

Odsotnost nekaterih uglednih politikov pa je iznenadila in vzbudila presenečenje. V novi vladi manjkajo znana imena, kot so na primer bivši vodja osvobodilne fronte Ferhat Abas, dalje bivši revolucijski voditelj Belkacem Krim, potem Mohamed Khider. V novi vladi tudi ni Balkacema, najozjezga zaupnika polkovnika Bumediëna.

Papež bo govoril v glavni skupščini OZN

Kakor poročajo iz tajništva Organizacije združenih narodov, bo papež Pavel VI. verjetno še letos jeseni obiskal New York in govoril v glavni skupščini te svetovne organizacije. V našem tedniku smo o tem že poročali. Tedaj smo zapisali, da namestnik papež Pavel VI. obiskati Organizacijo združenih narodov šele v jeseni leta 1966.

Kakor pa vidimo, je papežev namen iti v New York po vsej verjetnosti že letos, mogoče pa šele v začetku prihodnjega leta, in sicer meseca januarja.

Stalni vatikanski opazovalec pri Organizaciji združenih narodov monsignore Alberto Giovanetti se je o tem dolgo razgovarjal s tajnikom OZN U Tantom. Monsignor Alberto Giovanetti in glavni tajnik U Tant sta natančno preresetala papežev potovanje v New York.

Alberto Giovanetti je bil v pogovoru z novinarji glede tega precej previden, vendar pa je navzočim novinarjem povedal, da je papežu Pavlu VI. mnogo do tega, da bi obiskal New York in govoril članicam Organizacije združenih narodov. Seveda pa papežev obisk še ni končno veljaven.

Čas papeževga obiska naj bi bil 21. septembra, ko se prične glavna skupščina te svetovne organizacije, ali pa januarja takoj po božičnih počitnicah, ko se bodo nadaljevala posvetovanja v glavni skupščini OZN.

S kakšno gotovostjo pa nekateri odgovorni krogi v New Yorku računajo na to, da bo papež obiskal Organizacijo združenih narodov že jeseni, gre iz dejstva, da je predsednik newyorške svetovne razstave Robert Moses pozval vse razstavljalce te

Likovna razstava v Umetniškem domu

Skupina 64 iz Nižje Avstrije razstavlja malo plastiko in grafiko

Tačas je odprta v Umetniškem domu v Celovcu zanimiva likovna razstava. Umetniška Skupina 64 iz Nižje Avstrije razstavlja 135 del male plastike in grafike, ki daje dober pregled likovnega ustvarjanja nižjeavstrijskih umetnikov.

Če smo videli pri dosedanjih likovnih razstavah le malo kiparskih del, je na tej razstavi to drugače. Plastika, lahko bi rekli, skoro prevladuje na tej likovni razstavi. In to je pravzaprav razveseljivo. Kajti znano je, da je pri nas, pa najsi bo to s strani javnosti, uradnih mest ali pa s strani kritike, kiparstvo precej omalovaževano. Moramo pa takoj pibiti, da je tako omalovaževanje pristransko, kajti vprav male plastike likovnih umetnikov iz Nižje Avstrije pobijajo to trditev.

Franz Anton Coufal se poslužuje pri svojih plastikah posebnega postopka, da bi na ta način njegova ogrodja iz bronca, ki rastejo v prostor, prišla bolj do učinka. Njegove skulpture kažejo na močno fantazijo umetnika, to se vidi predvsem v njegovi plastiki „Zaljubljenca“.

Franz Katzgraber-Kagra se je oprijel novega stila. Prej znan po svojih kipih, ki so se vzpenjali kviku, so sedanje plastike bolj tršate, čokate, na katerih je nekaj grozečega. Čokata „Kompozicija III“ iz železa (umetnik vobče uporablja za svoje plastike material železo) še najbolj kaže njegovo plastično nastrojenje, njegovo osebno noto. Njegove perorisbe so narisane plastike.

Hermann Walenta uporablja za svoje kipe salovec, umetni kamen, peščenec, marmor in bron. Ves ta različni material uporablja za svoje povečini vegetativne plastike, ki jim skuša na nek način dati izraza. Njegovo najmočnejše delo je plastika z imenom „Skulptura“, stvaritev iz umetnega kamna.

Od grafično se udeležujočih kiparjev, se mi zdi, je Hermann Walenta še najbolj oseben. Umetniku je uspelo pri svojih risbah osvoboditi se kiparskih manir

in predstavlja na razstavi v neki mešani tehniki odlične risbe, tako na primer „Luč v zmešnjavi“.

Močan vtis zapustijo na gledalca te likovne razstave skulpture Josefa Schagerla s svojimi kubičnimi oblikami in zgoščevanja členov.

Kljub matematičnim oblikam pa najde umetnik pravo duhovno zamisel, ki jo zna umetniško uporabiti. Schagerl priča s svojimi deli, da je osebnost svoje vrste. Po tem, kar razstavlja kipar v „Umetniškem domu“, je po sodbi nekaterih umetniških kritikov Schagerl eden izmed najboljših avstrijskih kiparjev.

Nadalje nastopajo na razstavi še: kipar Mathias Hietz, ki vzbuja pozornost poleg svojih dveh plastik iz kovine, še z dvema lesenima plastikama; Kurt Ingerl predstavlja perorisbe; Fritz Jakob izdaja dobrega risarja; Michael Haas kaže na razstavi grafiko (monotipije); dalje vidimo litografična dela Maximiliana Melcherja; dela Franza Reiterja pa s svojimi lesorezi, tuširankami in akvareli ugajajo.

Poleg zgoraj omenjenih likovnih umetnikov naj še naštejemo: Ferdinanda Stranskega z dvema temperama, eno tuširanko in dvema monotipijama. Dalje vidimo akvarele in lesoreze profesorja Oskarja Matulle, ki je pri otvoritvi razstave razlagal dela svojih kolegov. Walter Bilek se je predstavil s tuširankami, Kurt Amann pa razstavlja same akvarele; prav tako je akvarelist Josef Feichtinger, ki je tudi najstarejši umetnik na razstavi; posebno mesto zavzema Hans Fronius, ki s svojimi litografijami vzbuja pozornost.

Karl-Heinz-Pilz priča s svojimi grafičnimi deli, da je fantastični realist.

Razstava likovnikov Skupine 64 iz Nižje Avstrije nam na ta način v resnici pokaže lep prerez današnjega stanja likovne umetnosti te zvezne dežele.

Razstava bo odprta še do 25. julija.

B. L.

Pripravimo se na strniščno setev

Skoro vsa najtežja opravila na poljih smo končali. Koruza je okopana, pesa in sončnice tudi. Začenjamo z žetvijo. Toda v tem času se moramo že pripraviti za setev strniščnih posevkov. Nabaviti si moramo semena in gnojila. Predvsem poskrbimo, da bomo posejali čimveč krmnih rastlin, da bomo imeli dovolj krme. Sejemo koruzo in sončnice za kisanje, repo, sirek, podzemno kolerabo. Pri vsem tem pa ne smemo pozabiti na ajdo, ki je pomemben strniščni posevek.

Da bi nam strniščni posevki dali čim več, moramo zanje zemljo dobro pripraviti. Predvsem moramo zemljo takoj po žetvi preorati, da ohranimo vlago. Kjer žanjemo s kombajni, tam je to hitro opravljeno, saj lahko še isti dan preorjejo. S tem pretr-

gajo ozke vodne poti v zemlji, da vlaga ne more na površje in od tu v zrak. To pa je v vročih in suhih julijskih dneh zelo pomembno, ker vlago zadržimo za naslednji posevek.

Hkrati s preoravanjem zemljo tudi gnojimo. Za velik pridelek ajde je pomemben zlasti superfosfat, ki ga trosimo okoli 300 do 400 kilogramov na hektar. Okoli 200 do 300 kilogramov gnojila trosimo na strnišče in ga zaorjemo v zemljo. Preostalo količino pa trosimo na preorano površino in zaorjemo v zemljo. Za ostale strniščne posevke pa gnojimo po potrebi. Na primer okoli 300 do 400 kilogramov nitromonkala ali katerega drugega hitro delujočega gnojila, 300 do 500 kilogramov superfosfata in 300 do 400 kilogramov kalijeve soli. O tem, katera je najprimernejša količina za posamezne vrste zemlje, se je najboljšo posvetovati s strokovnjakom kmetijske organizacije, s katero poslovno sodelujemo.

Mali oglas

Soboslikarske vajence sprejemamo. Za hrano in stanovanje preskrbljeno. Prijavite se že sedaj! — Soboslikarski mojster HANS SCARSINI, Klagenfurt-Celovec, Friedlstraße 37.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

PONEDELJEK, 19. 7.: 14.15 Poročila, objave. Pregled sporeda. Vsi so prihajali... Glasbena oddaja. 10 minut za športnike. 18.00 Za naše male poslušalce. — TOREK, 20. 7.: 14.15 Poročila, objave. Žena in dom. — SREDA, 21. 7.: 14.15 Poročila, objave. Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 22. 7.: 14.15 Poročila, objave. Iz ljudstva za ljudstvo. Vivodov oče pripoveduje. — PETEK, 23. 7.: 14.15 Poročila, objave. Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh. Domače vesti. Športni obzornik. — SOBOTA, 24. 7.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca. Voščila. 18.25 Ob večerni uri... Pevci iz Sel. — NEDELJA, 25. 7.: 7.30 Duhovni nagovor. — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in vlašimo!

Daruj za tiskovni sklad!

Velika izbira

perila in blaga

pri

L. Mauczer

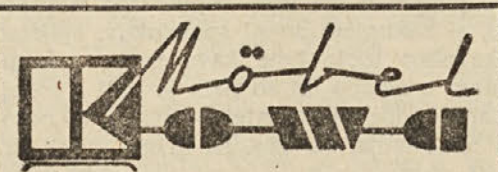
Klagenfurt, Alter Platz 35

Puch-, Sissy-, Pony- in Mobylette-mopede motorna vozila, ženska, moška in mladinska športna kolesa v veliki izbiri — po najnižjih cenah — naročite pri domači tvrdki

Johan Lomšek

TIHOJA, P. Dobrla ves — Eberndorf
Telefon 04237 246

Zahtevajte cenike! Ugodni plačilni pogoji!

VILLACH — BELJAK GERBERG. 6
Lastnik: HANZEJ KOVAČIČ

Naša posebna tedenska ponudba:

vrtni stoli

v pisani povezavi, stojalo belo lakirano, samo 165.- šil.

vrtni stoli

v pisani povezavi, stojalo belo lakirano, z naslonjalom 190.- šil.

- Lastna dostava
- Posebna izdelava v lastni delavnici
- Preskrba kreditov

Najnovije kmetijske stroje, štedilnike, pralne stroje, gospodinjske potrebitine

ugodno in na obroke pri

HANS WERNIG

KLAGENFURT, Paulitschgasse (Prosenhof)

Oglašuj v našem listu!